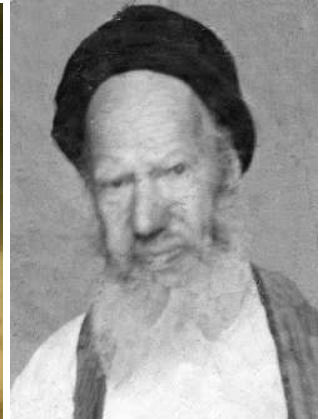
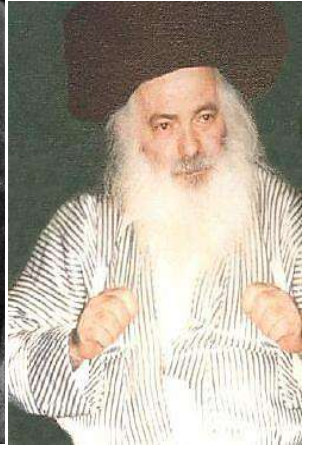
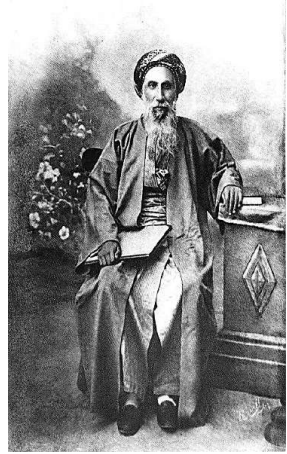

פניני הצדיקים

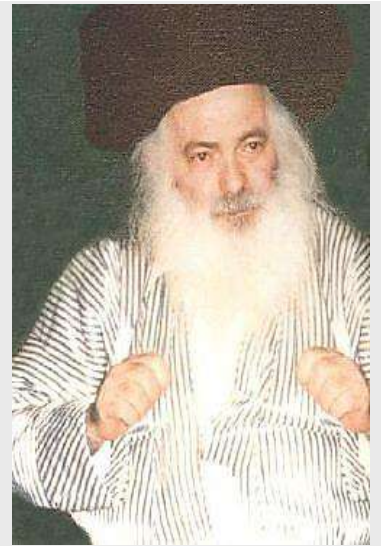

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים
 ללא פרסומות. ללא חדשות. ללא פוליטיקה.
 האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במ"ל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

האדמו"ר הרב אלתר אלעזר מנחם בידרמן זצ"ל **מלעלוב** – נולד ב-ד' אב ה'תרצ"ה (1935) בין חומות ירושלים עיר הקודש. נקרא ע"ש זקינו הרה"ק מרן רבינו אלעזר מנחם מלעלוב וע"ש דוד אביו הרה"ק ר' אלתר מסוסנובצא. בשנים ה'ת"ש-ה'תש"ה (1944-1949) תנאי הקיום היו קשים ביותר, ואביו הגיע למצב שאפילו לחם בלבד לא היה לו, נאלץ לעבור לתל-אביב (בהמלצת האדמו"ר ר' שלמה גולדמן מזוועה).

בילדותו למד בת"ת חב"ד בת"א, שם ספג תורה וחסידות במידה גדושה. כבר באותם ימים ניכרו בו גיוני קדושה. בימי בחרותו למד בישיבה למצויינים "תפארת ציון". רבינו היה חלוש מאוד, ועדיין נחשב מעילווי הישיבה, וכן סיפרו עליו כי התמיד מאוד בלימוד התורה הקדושה וכך עלה ונתעלה. לאחר מכן עבר לישיבת לומז'א בפתח תקווה. הרביץ תורה ודעת בישיבת לעלוב בת"א ומסר שיעורים תמידין כסדרן מדי יום ביומו.

לאחר פטירת אמו פתח את ישיבת כולל האברכים שם השקיע כל כוחו ומרצו, כדי שילמדו בהתמדה בלימוד רצוף ובתענית דיבור, להרבות כבוד שמים. בעל יראת שמים עצומה. שקדן עצום. ענוותן. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. סיגף עצמו בתעניות. קירב רבים לאבינו שבשמים. ביקש לעזור לכל אדם. כאשר הבחין, שיש למישהו מצוקה, פנה אליו כדי לסייע לו. בכה רבות לבורא על צרותיהם האישיות של יהודים בפרט ועל עם ישראל בכלל.

חסידיו בארה"ב מציינים ברטט, כי בכל עשרות שנות הנהגתו, לא נמצאה אפילו משפחה אחת ששיחרה לפתחו ולא זכתה להיפקד בדבר ישועה ורחמים, אם בזש"ק ואם בזיווגים הגונים אף אלו שלא היו יכולים להיושע בדרך הטבע. בעל אהבת ישראל מופלאה. כיהן כאדמו"ר בבית-מדרשו של אביו. ידע את יום פטירתו והלך באותו היום והודה למנהלי המוסדות ונפרד מהם על אף שמעולם לא נהג כך. נפטר ב-י"ד טבת ה'תשס"א (2001). חי כ-66 שנים.

אביו: האדמו"ר ר' משה מרדכי. **אמו:** מרת עטיל. **ילדיו:** האדמו"ר ר' דוד (ממלא מקום אביו בבני-ברק), האדמו"ר יעקב יצחק (מכהן כאדמו"ר בבורו-פארק, חתן ר' מנחם קליין), ר' חיים יוסף (ראש ישיבת פנים מאירות), המשפיע ר' אלימלך, המשפיע ר' נחמן. **מרבותיו:** ר' רפאל כהן, ר' שאול ברוק, ר' אברהם ישעיהו קרליץ (החזון אי"ש), ר' מיכל יהודה ליפקוביץ

○ יפר מקורבו של רבינו ר' חיים ראט הי"ו מארה"ב: כשהייתי צעיר יותר, יום אחד הלכתי לתומי למקום מסוים, כשבידי תיק עם כסף רב ואלפי מסמכים יקרי ערך, ששייכים למפעל ענק שבבעלותי וששמרתי עליהם מכל משמר, אך לפתע כשקמתי ממקומי לחזור לביתי, אני מגלה לחרדתי כי כל התיק ותכולתו היקרה נעלמו.

עולמי חרב עליי, לא ידעתי מה אעשה, יאוש התגנב ללבי, וכך באתי לבית מדרשו של רבינו, כשראה אותי רבינו שם לב למצב רוחי הקודר, ושאל אותי: "מדוע פניך רעות היום, שמא דבר מה אירע עמך?" ואני שפכתי שיחי בבכי ובצער גדול על תיקי יקר הערך שנעלם ממני, ואינו יודע, מה אעשה.

רבינו ששמע את כאבי הגדול אמר לפליאתי, באופן ברור: "**גנב לקח ממך את התיק, ואל תחשוש, כי הגנב ימצא, בעזרת השם, ולא רק זאת, אלא כל האבידה תימצא עוד הלילה עם כל תכולתה ב"ה**". נדהמתי לשמע דברי רבינו, שהבטיח לי, כי אין לי מה להיות שרוי בדאגה, אך אמונת חכמים איתנה הייתה לי, וחכיתי כיצד יעבור עליי הלילה. ואכן לא יאומן: מדברי רבינו לא נפל דבר, לאחר מספר שעות אני מקבל טלפון מהמשטרה בעיר, שמצאו תיק שבו, יש מסמכים רבים וכסף רב, והם מבקשים שאבוא מיד לתחנת המשטרה, כדי שאוכל לתת סימונים, כי אכן מדובר בתיק אותו איבדתי.

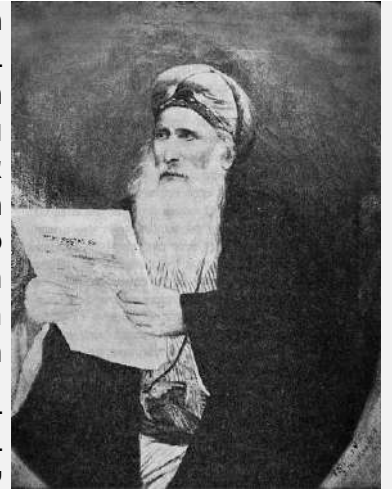
הלכתי לתחנה בלב חושש, מצד אחד אולי מצאו תיק, אבל אולי את המסמכים יקרי הערך לא ימצאו שם, ומצד שני - מה עם הכסף הרב שהיה שם. אולי השווד כבר רוקן את כל הכסף? אבל כחסידי נאמן לרבו הרחקתי מחשבותיי מכך, כי הרי רבינו הבטיחני נאמנה, כי כל התיק ישוב אליי ללא שום חסרון.

וכך באותן מחשבות אני נכנס למשרדי תחנת המשטרה, הראו לי את התיק היקר, וכך בזמן, שאני מוסר עדות וגם פרטים נוספים, מגלה לי השוטר, כי מדובר בגנב מומחה, שהצליח לכייס ממני את כל התיק, אך הם לא מצליחים להבין, איך לא נעלם דבר מהתיק, הוא הביא לי את התיק, ואכן לא נפל דבר מדברי רבינו, **גם המסמכים היקרים וגם הכסף הרב נמצאו בתיק, לא חסר דבר**.

החסיד הישיש ר' חיים הרבסט זצ"ל, מחשובי חסידי צאנז ובאבוב ובצעירותו משמשו בקודש של הרה"ק מוויליאפאלי ז"ע - ובאחרית ימיו התדבק ברבינו והיה לחסידו הנלהב חלה ל"ע במחלה קשה, מצבו התדרדר, ורבינו אינו מסיח דעתו בהעתרתו עליו בתפילה לרפואה שלימה. בליל שבת קודש האחרון בארה"ב, אף עלה רבינו ז"ע לבקרו בביתו עם קבוצה מצומצמת של מקורביו. רבינו מתעניין כל יום ויום אצל מקורביו בחו"ל ובני המשפחה, לדעת מה מצבו של חיים בן חיה.

במוצאי שב"ק י"ב טבת התבקש ר' חיים לעולמו. מתקשרים להודיע על כך לרבינו, משענה הטלפון שאל רבינו על אתר: "מה עם חיים בן יוסף!?!". הפעם הוא הזכיר אותו בשם אביו, מה שאין כן בכל פעם שאל עליו בשם אמו... דבר פטירתו של זקן החסידים לא נסתר ממנו וראינו עין בעין את רוח-קודשו. ארונו הוטס לארץ הקודש, ורבינו ליווה בדרכו האחרונה.

הראשון לציון הגאון הרב רפאל מאיר פאניז'ל זצ"ל המכונה 'המרפ"א' זיע"א- נולד בשנת ה'תקס"ד (1804) בטאטאר פאזארדז'יק שבבולגריה כבן יחיד להוריו. בשנת תקס"ז (1807), והוא כבן שלוש, עלה לארץ ישראל עם הוריו. כבן יחיד דאגו הוריו והכניסוהו לאחד ה'חדרים'. בשנת ה'תקע"ט (1819), בהיותו כבן 15 שנים בלבד נפטר אביו ומכספו של אביו לא הגיע לאלמנה והוא ואימו נותרו חסרי כל. בין השנים תקפ"ח- תק"ץ (1828-1830) נסע בשליחות רבני ירושלים לתוניס, מרוקו, לוב ואלג'יר כשד"ר לגייס כספים לטובת עניי ירושלים. בשנת ה'תקצ"א (1831) נסע לערי איטליה בשליחות ישיבת חברון, ושם השלים בין היהודים שנחלקו לשני מחנות בקהילת רומא, פסק דינו של רבינו התקבל על כולם והמחלוקת שככה לחלוטין. כשהגיע הדבר לאוזני האפיפיור, הזמין את רבינו לסיור בגנזי הוותיקן, לחזות בשרידי כלי המקדש.

בשנת ה'תר"ג (1843) חזר לירושלים ומונה לנשיא כוללות הספרדים בירושלים ולראש בתי הדין. בנוסף היה ממונה על קופת התמחוי של העדה. הקים תלמוד תורה 'דורש ציון' לעדת הספרדים ואת הישיבה הגדולה 'תפארת ישראל'. בשנת ה'תרכ"ג (1863) יצא לשליחות נוספת במרוקו ובתוניס, ושם התפרסם כבעל מופת. ב-ט"ו באב ה'תר"ם (1880) נפטר הראשל"צ הגאון ר' אברהם אשכנזי, ורבינו מונה במקומו כראשל"צ. תפקיד אותו מילא עד יום פטירתו. היה אהוב ומקובל על כולם. רבינו פעל רבות לביטול עלילות דם. נפטר ב-י"ד טבת ה'תרנ"ג (1892). חי כ-88 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: ר' יהודה (סוחר ידוע ונחשב לאחד העשירים הגדולים). **אימו:** מרת שרה. **אשתו:** מרת וויזאנה (בת החכם ר' אשר הלוי, מגדולי רבני ירושלים. נישא בשנת ה'תקפ"א-1821). **בתו:** מרת וידה (נישאה לראשל"צ הגאון ר' חיים משה אלישר). **מספריו:** **ילב מרפ"א- מערכות בהלכה**, לפי א-ב, שו"ת, חידושים ודרושים **ילשון מרפ"א- שו"ת חידושים על הרמב"ם יתורה מציון- מחידושי תורתו**.

בשנת ה'תר"א חיפשו חכמי ישראל את גדול העיר כדי לשלחו לגולה. הם מצאו את רבינו כאדם המתאים ביותר למשימה זו. רבינו שם פניו לארצות צפון אפריקה. הדרך הייתה קשה והרת סכנות מחשש שודדים. מרוקו הייתה התחנה הראשונה ובהמשך הגיע לתוניס.

רבינו התקבל בפנים קודרות. כשביקש לדעת מדוע סיפרו לו, כי אותה שנה היא שנת בצורת. החורף התקרב אל קיצו, ובשל העובדה שאין גשם הרעב החל להראות את אותותיו ובני העיר התהלכו מודאגים עד מאוד, שכן בעוד זמן קצר הקיץ יגיע. רבינו ביקש לעזור ליהודים ולכן התעטף בטליתו והחל להתפלל מעומק הלב.

עוד בטרם סיים את תפילתו ענני גשם החלו להיראות בשמיים, ובזמן מועט החשיכו את שמי תוניס. גשם זלעפות ירד, והבארות התמלאו במים חיים תוך זמן קצר. השמועה על הנס, שאירע בזכות הצדיק הגיעה לידיעת היהודים, וזמן קצר לאחר מכן השמועה הגיעה אל בית-המלך. המלך ביקש לראות את הצדיק מחולל הפלאות.

כאשר רבינו נכנס לבית-המלך, המלך עמד על רגליו ביראת כבוד. המלך שאל את הצדיק במה יוכל להשיב לו כגמולו?, אולם רבינו השיב כי **'בורא העולם הוא זה שעשה את המופת'**. בו במקום ציווה המלך לערוך כתב מלכותי למען הרב ובו ביקש המלך כי בכל מקום בו יופיע הרב, יעמידו לכבודו משמר צבאי וסוס לרכב עליו. בנוסף, לאות הוקרה העניק לו לבוש רקום ואף מילא את כיסו בכספים רבים למען שליחותו. כשרבינו יצא מהארמון ליווה אותו המלך על לפתח ארמונו.

בזמן שהותו בתוניס אירע מופת נוסף על ידי הרב שפרסם את קדושתו בקרב היהודים והמוסלמים כאחד. היה זה כאשר הלך רבינו עם רבני המקום, והגיעו לקרבתו של גן מפואר בעיר המלוכה. רבינו, שהיה עסוק בשיחה תורנית עם המרא דאתרא, לא הבחין, שהוא מתקרב לשערי הגן.

בדרכם פנימה עצרו שומרי הגן ואמרו: "הגן סגור בשעות הערב". רבינו מסיבה כלשהי לא השגיח בדבריהם והמשיך בדרכו היישר לתוך הגן. השומרים, כשראו זאת, חסמו את דרכם של שאר המלווים באומרו: **"אסור להיכנס, בשטח הגן בשעות הערב משוחררים שני כלבים גדולים ורעבים לטרף!"**.

זעקת שבר יצאה מפי רבה של תוניס. חרדה עצומה ודאגה לשלומם של רבינו. בחרדה רבה עקב אחר דמותו המתרחקת של רבינו. לפתע הגיחו שני הכלבים מקצה הגן כשהם מבקשים להתנפל על רבינו, שחדר לתחומם. כשהם הגיעו לרבינו, נעץ בהם הצדיק את מבטו הקדוש, והם נעצרו באחת.

הצדיק החזיק את השרשראות, שהיו קשורים בצווארם ומשך את שני הכלבים אחריו, כאילו מדובר בכבשים ולא בכלבי תקיפה. זמן רב הוסיף לטייל בגן כשהשומרים מתבוננים בהשתאות. מעולם לא ראו מחזה מעין זה. כאשר יצא הצדיק מן הגן, ניגשו אליו מלווי היהודים בהדרת כבוד. המרא דאתרא שאל את הצדיק: "האם רבינו עשה זאת בעזרת קבלה מעשית?".

"לא", השיב הרב. "וכי פלא הוא?", תהה. "הרי הובטח לנו, כי 'מוראכם וחתקם יהיה על כל חית הארץ' (בראשית ט, ב). אין לי שום חשש מאף בריה שתזיק לי. החשש היחיד הוא מפני בורא העולם!". מעשה זה התפרסם ובני תוניס פתחו את כיסם לרווחה והוסיפו נדבות רבות לטובת עניי ירושלים. שליחותו של רבינו הוכתרה בהצלחה מרובה.

הגאון רבי חיים קרייסווירטה אב"ד אנטוורפן שבבלגיה זצ"ל - נולד בשנת ה'תרע"ח (1918). מגזע אראלים ותרשישים. יחוסו מגיע לרבינו חיים הכהן רפפורט זצ"ל אבד"ק לבוב. נצר משפחת הגאון הגדול ר' יהונתן אייבשיץ. מגדולי תלמידי ישיבת חכמי לובלין שבפולין. מקורב של ראש הישיבה ואב"ד הגאון ר' מאיר שפירא.

כבר בצעירותו נודע בשקדנותו והתפרסם בתואר העילוי מקראקא. הגאון ר' אברהם דובער שפירא כתב עליו בהיותו ר' חיים כבן 22 כי מדובר בעילוי נפלא, **גאון ובקי בע"פ בכל הש"ס עם תוספות והלכות הרמב"ם**. מחדש חידושים ובעל נימוסים מופלאים ומוסיף בסוף כי אינו מפרז כלל ועיקר אלא מחק מהסאה רבות. עם פלישת הגרמנים לפולין, הקב"ה עזר לו להימלט לליטא ולאחר מכן עלה לארץ. בסוף מלחמת העולם השנייה חזר לפולין כדי להציל ילדים יהודים, שמצאו מקלט בכנסייה. בשנים ה'תש"ח-ה'תשי"ד (1947-1953) עלה לארה"ב ושימש כראש-ישיבה.

בשנת ה'תשי"ד (1953) נתמנה לכהן כרבה של אנטוורפן בניסיון לבנות מחדש את הקהילה שם, תפקיד בו כיהן עד לפטירתו. פעל רבות למען יתומים ואלמנות. השיא כלות רבות. לא הייתה כלה בעולם שפנתה אליו והוא לא סייע לה בסכומים אדירים. נודע בחסדיו המרובים והמופלאים. חילק את כל משכורתו לנזקקים. ענוותן. גאון אדיר. בעל חסד מופלא. ייסד את ישיבת מרכז התורה בישיבה בירושלים. נפטר ב-ט"ז טבת ה'תשס"ב (2001). חי כ-83 שנים. ציונו בהר-המנוחות בחלקת הרבנים החדשה בירושלים. בהלווייתו השתתפו אנשים מכל רחבי אירופה.

אביו: ר' אברהם יוסף ושרמן הי"ד (אב"ד וואיניטש ומ"ס בית אברהם. ניספה במחנה טרבלינקה עם אשתו וילדיו שלום מרדכי, נתן דוד, יהודה, וחיה גנדל. ר' חיים היחידי שניצל מהמשפחה). **אמו:** מרת פרלה (בתו של רבי אהרן קרייזוירט מוואיניטש).

סבא: ר' יעקב שרמן ממאגנישוב.

אשתו: בתו של המשגיח בישיבת סלבודקה, הגאון הצדיק ר' אברהם גרודז'ינסקי.

הרה"ג מרן חיים קניבסקי שליט"א סיפר על הגאון ר' חיים קרייזוירט זצ"ל שהיה אחד מעמודי עולם התורה, **שכאשר היה דורש ברבים, היה מרטיב מדי פעם את אצבעו בלחלוחית פיו, ועשה עצמו כהופך את הדף**. וכאשר נשאל על הנהגתו זו, התברר שהגאון – **שזכר את כל התורה** – כשהיה מצטט בע"פ גמ' פלונית ממקום אחר, היה זוכר את מיקומה של הסוגיה בעמוד, ושהיה צריך, **במהלך הציטוט בע"פ, 'להפוך את הדף', הרי שבתנועה אינסטנקטיבית עשה עצמו כהופך את הדף, ועובר לדף הבא...**

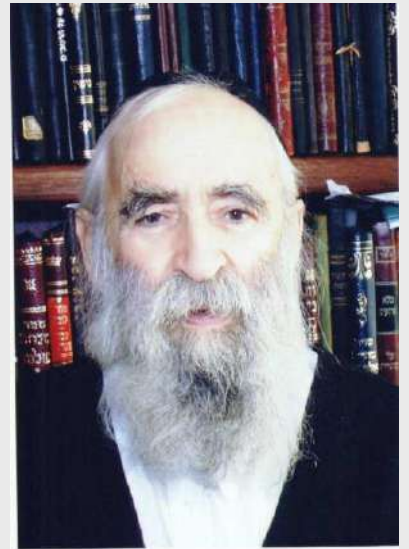
הצדיק נודע בבקיאותו העצומה בכל הש"ס, אשר היה שגור על פיו בעל פה. ומספרים, שפעם הזדמנו יחד מרן הרב הגאון אלעזר מנחם מן שך ורבינו בחופה וכידו את ר' חיים בברכה. לפני שברך, ביקש הלה לפליאת כולם, שיביאו לו סידור כדי שהוא יברך את הברכות מתוכו. לאחר שהסתיימה החופה פנה אליו הרב שך ושאל: "לשם מה כבודו צריך סידור, הרי אתה יודע את כל הש"ס בע"פ ובגמרא (בכתובות) מופיע כל סדר הברכות, אם כן, יכולת פשוט להקריא את הברכה מהגמרא?". ענה לו: "אתה צודק, אבל אם אקרא מתוך הגמרא, אני לא אדע היכן להפסיק..."

עשיית החסד המדהימה של הצדיק הייתה ידועה לכל עוד משחר נעוריו, והתעצמה בעקבות שיחה, שהייתה לו עם מרן הסטייפלר בתקופה בה חלה והמצב החמיר עד כי הרופאים נואשו מחייו. כאשר סיפר לר' יעקב ישראל על חוות דעתם של הרופאים הלה יעץ לו לעסוק בהכנסת כלה. בהטעימו: "בכל בוקר אנו קוראים אלו דברים, שאין להם שיעור. הכנסת כלה כתובה בין ביקור חולים להלוויית המת, ולכן, יש בכוחה להציל אף משערי מוות. ומני אז הגביר עוד יותר את עיסוקו בחסד עם הדגשה על הכנסת כלה. לא הייתה כלה מכל העולם שביקשה ממנו עזרה, והוא לא סייע לה בסכומים עצומים, ממש בלי שיעור.

הצדיק סייע ליהודים בכל כוחו ובכל אתר ואתר, וגם חיתן מתחילה ועד סוף ילדים של גדולי תורה. **לא רק שעסק בחסד, אלא שהחסד היה ממלא אותו שמחה עצומה. הוא היה ממש מלא שמחה**. כך הוא רקד ברחוב, אחרי שחיתן את הילד האחרון שהיה ממשפחה של יתומים, שהיו נכדים של אחד מגדולי הדור והרגיש שמדובר בבניו ממש.

פעם אחת שידך בן של גביר גדול, והלה כאות הוקרה לצדיק נתן דמי **שדכנות מופלגים בסך מאה אלף דולר!** בתוך פחות מחצי שעה כבר לא נשאר זכר מהסכום העצום... **מיד עשה כמה טלפונים וחילק את כל הכסף לנזקקים**. הייתה לו שמחה עצומה מהעיסוק בחסד. בתור רב ראשי היה מקבל משכורת ממשלתית שהייתה מכובדת כראוי למעמדו. והוא חילק אותה עד הסוף. ראשי הקהילה היו מתחננים בפניו שלפחות עד שיגיע הביתה לא יחלק את כל הכסף... וכל זה לא עזר, עד שמינו לו שומר שהלך אתו הביתה...

אחד ממקורביו הגדולים ר' זלמן אשר במשך שנים לא משה ידו של מתחת ידו של הצדיק סיפר: "לפעמים היה קורא לי בערב שבת וממש מתחנן אליי שאלווה אותו אל הבנק. 'אני משמש כאפוטרופוס של יתומים, ואני חייב להעביר אליהם כספים. הם אינם יכולים להמתין עד לאחר השבת', נימק. באותם מקרים הוא היה נוהג להבטיח לי עוה"ב, אם אכן אלווה אותו. הוא היה נוהג לומר לי: 'למוסדות התורה כבר יהיה מי שידאג, אבל מי ידאג לאלפי האלמנות והיתומים?'. לא אחת התבטא ברתת: 'אני מפחד מאנחה של אלמנה'.

רבי יעקב וולף קראנץ - המגיד מדובנא זצ"ל: נולד בשנת ה'תק"א (1741) בעיירה זעטיל, שליד ווילנה. נפטר ב-י"ז טבת ה'תקס"ה (1804). חי כ-63 שנים. על מצבת קבורתו חרוטות המלים: "יבא יעקב שלום לפ"ק, הדרשן הגדול והמפורסם, אשר שמעו הלך בכל המדינות, לפניו לא היה, ואחריו לא יקום כמוהו, יש אשר רוח אלוקים דובר בו מורנו ורבינו רבי יעקב מגיד מישרים בן מורנו ורבינו רבי זאב ז"ל".

ידוע שעל כל נושא היה מיד מביא המשל מתאים לו בדיוק. התמיד בלימודו וכבר בהיותו נער ידע בעל-פה את מסכתות: ביצה, ברכות, חגיגה, חולין, יומא, מגילה, מועד קטן וסוכה. בשנת ה'תקי"ח (1758) בגיל 18 הגיע למזריטש ושימש כדרשן במשך כשנתיים, עבר לז'ולקוב ולאחר מכן לדובנא בה כיהן במשך 18 שנים.

אף שהיו מגידים רבים, הוא המפורסם שבהם. הוא חי בתקופתו של הגאון מווילנה שביקש ממנו שיטיף מוסר גם באוזניו. בתחילה סירב, אך משהתעקש הגאון, אמר לו המגיד כי חיסרון יש בצדקותו שהיא בהסתגרות בד' אמותיו וחסרה בה הגדולה שבצדיקות הנותרת על אף התחככות בחיי היומיום.

בכל לילה ערך תיקון חצות, ולאחר מכן למד עד אור היום, התפלל שחרית, המשיך את לימודיו בבית המדרש עד עת מנחה, אכל מעט ושוב חזר לבית המדרש למסור שיעור באגדה בהלכה עד שעות הלילה המאוחרות. בהתאם לבקשתו, שמש בית המדרש - ר' בעריש פלאם, היה אחראי להודיע לו על כל מקרה לא טוב, שארע לאחד מתושבי העיר היהודים ומיד המגיד היה מפסיק מעט את לימודו ואומר בבכייה תהילים. לפני פטירתו בשנת ה'תקס"ה (1804), העיד על עצמו שמגיל 18 לא עבר חצות לילה בו ישן, ובכל יום שני וחמישי היה צם. בכל כתבי הגר"א מוילנה, שהשאיר אחריו ושנכתבו בכתב ידו, אין אנו מוצאים אף מכתב ידידותי אחד. הגאון מווילנה, שתורת ה' הייתה חפצו, לא הייתה דעתו פנויה לכתוב מכתבי ידידות, רק למגיד מדובנא היה שולח מכתבי ידידות וגעגועים.

רבי יעקב הצטיין במשלו המחוכמים הקולעים לגופו של כל רעיון, משליו היו לקוחים מעולם המציאות שבחיי היום-יום. הם היטיבו להמחיש ולקרוב אל השכל כל רעיון נשגב שביקש להנחיל לשומעיו. הצטיינותו כממשיל משלים דומה שהעפילה מעט על גדלותו האמיתית והמושלמת ברם כל הקרוב אצל תורתו ובקי בספריו מכיר אל-נכון כי מדובר כאן בגאון בחסד עליון ובקי נפלא בעל שליטה בנגלה ובנסתר, אשר משנת חיים מסודרת לו בהשקפה נכונה על-פי דברי חז"ל.

אביו: ר' זאב וואלף. **מספריו:** יאוהל יעקב • ספר המידות: ביאור בתורת מידות האדם בשמונה שערים • ספר משלי המגיד מדובנא: ליקוט המשלים מספריו • קול יעקב: על חמש מגילות.

דוע מאמר רבותינו: "כל המגדל יתום בתוך ביתו- מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו". אולם בסיפור המופלא הבא, נגלה שלא רק כאילו ילדו אלא מעבר לכך: מסופר על המגיד מדובנא רבי יעקב קראנץ זצ"ל שגידל בביתו ילד יתום. ילד זה, אביו היה מחזר עמו על הפתחים, מתגורר בבית הכנסת, ולן בבית "הכנסת אורחים". והנה לפתע נפטר האב, והילד האומלל נותר בודד וגלמוד. אסף אותו המגיד לביתו. גידלו וחינכו, עד שגדל ונעשה לגאון הדור – הוא הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל. כאשר נפטר המגיד מדובנא לעולם שכולו טוב, הראו לו ספרים רבים שחיבר. תמה המגיד ושאל: "ספרים אלו, הלא אינם שלי? לא אני חיברתי אותם ואיני יודע עליהם". השיבו לו: "נכון, באמת אלו ספרים שחוברו על ידי הגאון רבי שלמה קלוגר. אך מכיוון שאתה גידלת אותו- הצלת את גופו ונפשו והיית הגורם לכל הצלחותיו. לפיכך משייכים ומיחסים אליך גם כן את כל הספרים האלו שחיבר".

משליו: אחד העניים, שדרכו הייתה לפשוט יד הצליח מעל המצופה וכיסו תפח בכספי נדבה. בשמחה ובטוב לבב חזר לצריף, שבו הוא מתגורר ובצעקות רמות וריקודים סוערים אמר לרעייתו: "מעתה אנו עשירים. נוכל לחיות ברווחה ולקנות את כל מה שלבנו חפץ. ראי", והחל להוציא את כל הכספים אותם אסף והניחם על השולחן.

אשתו החלה מונה את המטבעות שלא היו אלא אגורות. בסיום פנתה אליו ואמרה: "סה"כ מדובר ב-300 קופקות, שאינן אלא 3 רובלים! וכי מה ניתן לרכוש ב-3 רובלים?". הנמשל - חיי האדם. כאשר הוא פורט את חיייו בימים- נראים חיייו ארוכים, חיי נצח. כאשר מונה אותם בשנים- מגלה כי לא מדובר בהרבה זמן. כאשר מונה אותם בשמיטות- מגלה כי כל חיייו מסתכמים בכ-10 שמיטות. אולם, אם מונה אותם ביובלות- מגלה, שכל חיייו אינם אלא יובל וחצי. לפיכך עליו למהר ולנצל כל רגע בחייו לעבודת ה' ולקיום מצוותיו לבל יטעהו היצר בחייו הקצרים.

חור שלח שליח, כדי שיביא לו מטען מהנמל. אחרי הרבה זמן הגיע השליח, מתנשף ויגע, כפוף ומזיע, כורע תחת עומס המטען, והכריז בשארית כוחותיו באוזני הסוחר: "הבאתי לך את החבילה המבוקשת" זה הגיב מיד: "לא נכון. זו לא החבילה שלי". "עוד לא פתחת אותה", שאל אותו השליח, "למה אתה אומר זאת?". "ענה לו הסוחר: "פשוט מאוד. החבילה שלי לא כבדה, ומי שיישא אותה לא יתנשף. אם אתה מתנשף - זו אינה החבילה שלי". כך המשיל המגיד מדובנא את עבודת ה' הגורמת סבל וקושי לבעליה. אם זה קשה מדי- זו לא עבודת ה' הנכונה והראויה, שכן היא אמורה להיות נעימה ומתוקה.

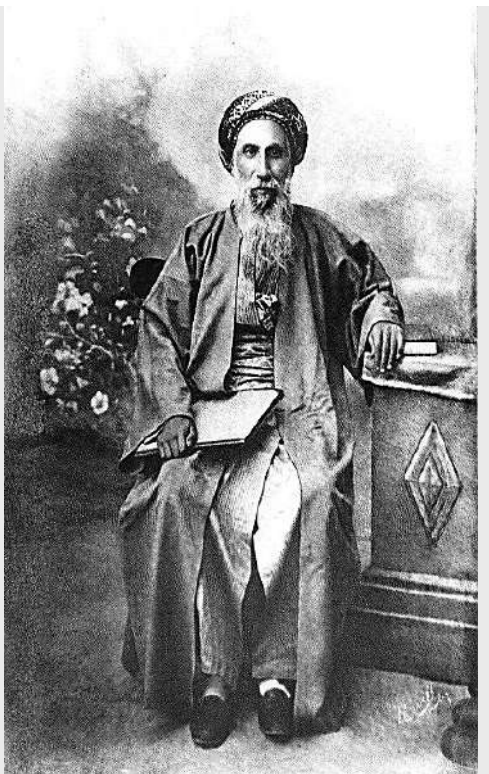
כפרי מגיע לשוק בחורף והוא לבוש בגדים חמים. נכנס לחנות בגדי משי וביקש לקנותם. המוכר נטל בגד במידתו ומסר לו אותו. בינתיים הולך הכפרי ומוודד את הבגדים, מודד שוב ושוב, ומגלה שהם דחוקים עליו ואינם מתאימים לו כלל. "אתה מהתל בי?" הוא קורא בכעס לבעל החנות. "הבגדים לא מתאימים". הולך עימו בעל החנות בכדי להבין, הכיצד הבגדים אינם מתאימים למידותיו, ואז הוא מגלה, כי הכפרי מנסה ללבושם על בגדיו הבלויים ומיד אמר: "הבגדים מתאימים. פשוט עליך להוריד קודם את הבגדים העבים, שאתה לובש אחר כך- ורק אז ללבוש את המשי". הנמשל הוא התורה, שאינה נוחה לאדם ואינה מתאימה לו, כל עוד הוא עטוף בבגדים אחרים, הלא הם התאוות וההבלים.

חכם הרב אברהם משה הלל זצ"ל - נולד בשנת ה'תק"ץ (1820) בבגדד. השם השני משה הוא שם האב ושם המשפחה נגזר משמו הפרטי של הסב כפי שהיה נהוג אז בבבל. עוד מצעירותו ניכר כבעל כשרונות מבורכים וכח זיכרון עצום! כל ימיו לא מש מאהלה של תורה וקבע את מושבו בישיבת 'בית זילכה'.

שימש כדיין ואב בית-דין ואף התבקש שלוש פעמים לכהן כחכם באשי של בגדד. בשנת ה'תרמ"ד (1883) התמנה במקומו של החכם באשי חכם אלישע דנגור זצ"ל (הרב אלישע הוכרח להתפטר ממשרתו עקב מחלוקת קשה שפרצה בעיר). בהתחלה רבינו התנגד למינוי בגלל ענוותנותו, אך לאחר לחצים מצד החכמים ומפני אהבת השלום והוראת רבו הסכים להיבחר למשרה זו. רבינו התנה כי תיכף כְּשֵׁי־מֵצֵא רב מתאים ימנו אותו במקומו (ואכן בשנת ה'תרמ"ה - 1884 השיבו את ר' אלישע דנגור על מקומו).

בשנת ה'תרמ"ו (1885) חכם אלישע התפטר ממשרתו בגלל זקנותו, ורבינו מצא שוב את מקומו כחכם באשי. בשנת ה'תרע"ה בגלל מלחמת העולם הראשונה נאלצו להביא רב ראשי מקושטא לאור קשיי העניינים בממשלה. שוב, שימש כחכם באשי לאחר מכן.

גאון בנגלה ובנסתר. מופיע בחתימת שבעת חכמי בגדד, שנתנו הסכמה לספרו של רבו המובהק 'זבחי צדק'. רבינו יצא לאסוף מגבית עבור בעלי בתים מחוסרי בגדים. היה מראשי חברת 'שומרי מצווה' שתפקידה היה לדאוג לחינוך (בפרט של יתומים ובני עניים), נישואי יתומים ובני עניים, אסיפת כספי צדקה וסיוע בשמירת המצוות והכשרות. רבינו גם שימש כנציג במועצת 'הועד הגשמי'.

נפטר ב-י"ז טבת ה'תר"ץ (1920). חי כ-100 שנים. ציונו בבגדד שבעירק.

אביו: חכם ר' משה. **סבו:** חכם ר' יחזקאל הלל. **אחיו:** חכם ר' מאיר משה. **מרבותיו:** חכם ר' עבדאללה סומך. **נשותיו:** מרת רבקה לאה (זיווג ראשון), מרת מסעודה (זיווג שני). **ילדיו:** מאשתו הראשונה נולדו להם חמישה בנים וחמש בנות. מאשתו השניה נולדו להם שישה בנים ושתי בנות.

במסגרת תפקידו הרם של רבינו בנשיאות העדה, בני עירו ראו עין בעין איך רוח אלוקים שוכנת בקרבו. קדושתו וישרותו היו שם דבר במקומו. היה רחמן ולא סבל צערן של ישראל. עד ראיה מילדי שכונתו מספר עליו מעשה פלאי: בזמן שרבינו התגורר בבגדד, ביום שישי אחד בשעות אחה"צ נפסקו המים בצינורות בכל השכונה. אנשים שהיו בעיצומן של ההכנות לקראת השבת הקרובה, רצו לרבינו להתנות לפניו את צערם וכאבם. הם ביקשו ממנו שיפעל ברוח קודשו לחדש את זרימת המים, כדי שיוכלו לגמור את ההכנות עבור השבת הקרובה. הם באו קבוצות קבוצות לבית הרב וחילו פניו לפעול בעניינם. הרב שחש את כאבם הגדול, הניח את ידיו הקדושות על אחד מהברזים שבביתו וקרא בקול רם: "קול ה' על המים". רבינו חזר על כך שבע פעמים. **והנה עם סיום דבריו המים חזרו לזרום בצינורות כל הבתים, לשמחת דיירי השכונה המרובים. הדבר היה לפלא ולאות כי גדול כוח פיהן של צדיקים, הגוזרים ומתקיימת גזירתן!**

נכדו הרה"ג ר' יעקב משה הלל שליט"א, ראש ישיבת 'אהבת שלום' בירושלים סיפר על חכמת הנסתר של רבינו: פעם במחיצת הרה"ג הרשל"צ כמוה"ר יצחק נסים זצ"ל הייתי ושוחחנו אודות גדולי רבני עיר מולדתנו בגדד, ובפרט אודות סבי הרה"ג ר' אברהם משה הלל זצ"ל. הרב קם, נכנס לחדרו והוציא איגרת בכתב יד סבי זצ"ל ששלחו לאחיו הגדול של הרב נסים (ר' יחזקאל עזרא רחמים זצ"ל, מח"ס 'עצי היער'). הרב נתן לי אותה במתנה, ואמר לי, שזכור לו שישנם תחת ידו עוד כמה מכתבים כאלו ואינו זוכר את מקומם. כאשר ימצאם - יתנם לי. כאשר עיינתי בתוכן המכתב, **ראיתי שכולו מיוסד על פי לשונות האריז"ל והרש"ש בעומק הקבלה ועוסק בעניין חישוב הקץ.**

מכיוון שהייתי רגיל תמיד להראות לרה"ג המקובל הרב סלמאן מוצפי זצ"ל את סוג ה'מציאות' האלו שהיו מגיעים לידי, לכן הראיתי לו את המכתב. הרב השתומם שעה חדה ונרגש מאוד על מחזה זה. לאחר מכן, הסביר לי מדוע התרגש כל כך ממכתב זה. פעם אחת סיפר לו הרה"ג המקובל ר' סלמאן אליהו זצ"ל (מח"ס 'כרם שלמה'), שהיה לו שיג ושיח עם הרה"ג ר' אברהם משה הלל זצ"ל. רבינו לא עסק בחוכמת הקבלה וכבר הגיע לימי הזקנה, כבן שבעים שנה, וכבר היה מגדולי רבני בבל בזמנו. הרב סלמאן אמר לו בלשון זו: **"אדוני הרב, דע לך כי בגלל שאינך לומד את חכמת הקבלה, על כן תצטרך לחזור בגלגול, ואפילו אם שוב תגיע לרמות גדולות להיות אב"ד וחכם באשי, בכל זאת שוב ושוב תחזור בגלגול, עד שתלמד את חכמת הקבלה".** דבריו עשו פירות ורבינו התחיל לקבוע עיתים ללימוד הקבלה. עד כאן שמע מפיו. ראה זה פלא שהתחיל בלימוד זה בזיקנותו, מגיל שבעים ואילך, ואכן חי עד למאה שנה לערך ועשה חיל בלימודו. **לכן עתה, כשראה ממכתב זה שאכן רבינו עשה חיל בחכמה זו, והתעלה בה מאוד כפי שמוכח מדבריו שבמכתב, השתומם ממראה זה. בכך התאמת אותו סיפור ששמע, וראה איך שדברי ר' סלמאן אליהו זצ"ל עשו פירות. אמר לי: "לולי ראיתי זה עתה מכתב זה כתוב וחתום במו ידי, לא הייתי מאמין!".** (קובץ מקבציאל)

בשנת ה'תרע"ה, כשמלחמת העולם הראשונה היתה בעיצומה, גויסו יהודים רבים לצבא. בערב חג השבועות רבינו הלך למושל הצבאי, וביקש ממנו שישחרר את החיילים היהודים למשך החג. המושל ענה לו שאינו יכול מכיוון שהוכרז מצב חירום, וזו עת מלחמה. הצבא במצב הכן, בכוננות מלחמתית, ובפקודת ראשי הצבא אסור לשחרר אף חייל. הצדיק לא אמר נואש. הוא אחז בידו את זקנו הצחור כשלג, ואמר: "אנא, עשה למען זקני הלבן". המושל לא היה יכול לעמוד בפני הבקשה, ולחיילים היהודים הייתה אורה בחג מתן תורה!

הרב הגאון המקובל סלמאן מוצפי זצ"ל - נולד בליל שבת קודש כ"ז שבט ה'תר"ס (1899) בבגדד שבצ'כיה. בצעירותו עבד אצל הגביר מנחם דניאל, שהיה אחד מעשירי בגדד ומהמקורבים למלוכה, ושימש כמנהל עסקיו. הדבר לא מנע מרבינו לקבוע שעות רבות ביום ללימוד. בהיותו כבן 17 שנים בלבד כבר החל ללמוד את תורת הנסתר. בהיותו כבן 19 שנה הוסמך למול ובהיותו בן 21 הוסמך לרב ושוחט ובודק. **גאון אדיר בנגלה ובנסתר. בקי עצום בכל כוונות הרש"ש. צדיק גדול ועניו. בכה כל ימיו על צער השכינה הקדושה.** בשנת ה'תרצ"ה (1935) עלה לארץ והשתקע בשכונת הבוכרים בירושלים. בשנת ה'תש"ב (1942) יסד את ישיבת 'בני ציון'. הירבה בסיגופים ותעניות. ישן כשלוש שעות בלילה וביום שהרגיש צורך ישן כחצי שעה נוספת. עניו מופלג, למרות שהמקובל הצדיק רבי יהודה פתיה זצ"ל הסמיכו ל'חכם' הקפיד מאוד שלא יכנהו בתואר זה. דאגת הכלל והפרט הייתה תמיד מול עיניו. מידי יום ביומו היו משכימים לפתחו אנשים רבים כדי להיוועץ עמו ולקבל את ברכתו. הרב לא חסך מעצמו כל מאמץ כדי להקל מסבלם של הפונים אליו. נפטר ב-י"ז בטבת ה'תשל"ד (1974), חי כ-75 שנים. במסע ההלוויה השתתפו אלפי אנשים. גאוני ירושלים נשאו הספדים על רבינו וקוננו בבכי ותמרורים על הצדיק הקדוש שכל ימיו הגן על ישראל בתפילותיו ובתחנוניו. נטמן בהר המנוחות ליד קברו של הגאון הצדיק ר' ניסים כדורי - ידיד נפשו של רבינו כל חייו.

אביו: הגאון הרב ציון מאיר. **אמו:** הרבנית פרחא. **אשתו:** הרבנית טובה. **בניו:** הגאונים ר' בן-ציון (ראש כולל 'בני ציון'). ר' יהודה (ראש ישיבת 'מנחת יהודה'). **חבריו:** ר' ניסים כדורי חזן, ר' יעקב מוצפי, ר' אפרים אנקאוה, ר' ששון הלוי. **מרבתינו:** הגאונים המקובלים ר' יהודה פתיה, ר' חיים שאול הכהן דוויק, ר' יעקב מונסה, ר' צדקה חוצין. **חתנו:** המקובל הגאון ר' דוד בצרי שליט"א. **מספריו:** **ישפתי צדיקים - סדר לימוד ותפילות על קברי צדיקים יהגות על תשעת חלקי סידור הרש"ש - פיורוש מלוקט - על קהלת ומסכת אבות יחידושים - על נושאים שונים בנסתר ובנגלה - סדר תיקון העונות וסיגופים הכללי האלף לך שלמה - ביאור על עץ חיים ו'נהר שלום'.**

כאשר רבינו היה נער בן 9 שנים, כאשר הרב הגאון המקובל חכם יוסף חיים זצ"ל התבקש לשיבה של מעלה, גמלה בלבו החלטה להיות מופרש ומובדל מענייני העולם וכל מעייניו היו נתונים לתורה בלבד. הוריו בהיותם מודעים להתנהגותו הקיצונית של בנם, חסו עליו וניסו למתן את דרכו, אך הוא נשאר בשלו. גמר בדעתו כי עליו לקום מדי לילה בשעת חצות ולעסוק בתורה עד אור הבוקר. ולמה יתנהג במדרגה פחותה מאביו.

בפניו עמדה השאלה כיצד יתעורר בחצות, חשב מצא עצה, לקח חבל קצהו האחד כרך סביב ידו, וקצה השני קשר לבריח הדלת, והיה כאשר יקום אביו בחצות וימשוך בבריח הדלת תמשך ידו ויתעורר, ושבויעיים הצליחה השיטה אך לילה אחד השגיח אביו בחבל הקשור ומנעו בכך. אלא שחז"ל אמרו: "אין דבר העומד בפני הרצון".

שיטה חדשה נמצאה, קשר ידו בחבל וקצהו שלשל דרך החלון לאחורי הבית שלשל דרך החלון לאחורי הבית וביקש מחברו אשר הוריו היו מרשים לו לקום בחצות כי יעבור על יד ביתו וימשוך בחבל, מדי לילה אחר צאת אביו מהבית היה בא אותו חבר ומעירנו, יחד היו הולכים לביהמ"ד ויושבים בהיחבא ולומדים עד עלות השחר, משך שעתיים מוסר ואח"כ תלמוד, ספרי שבט מוסר, ראשית חכמה, חובת הלבבות ופלא יועץ למדו על פה, ואת דרך בעלי המוסר קיימו הלכה למעשה.

לימים ספרה אמו של רבינו: "בני בכורי נשמה טהורה בקרבו, בהיותו בן עשר שנים מדי ליל שבת קודש היה עומד בחצר הבית וקרא את כל ספר התהלים מעומד לאור הלבנה, הכותל שעל ידו היה מתפורר ומט ליפול, כל הפצרותי כי יכנס לבית ויקרא תהלים בפנים עלו בתוהו, כי סירב להפריע את שנתם של אחיו הקטנים".

בהשתטחו על קבר האר"י, נהג לשבת על הקרקע וכל הקהל הרב שמנה קרוב למאה איש הצטופף סביבו, הכל האזינו שעות ארוכות לדברי התורה הנעימים והנפלאים שהשמיעם. באחד מביקוריו שם ביושבו במקומו הקבוע, היה מדי זמן קצר פונה ונשען על צידו ומאריך את רגליו שהתעייפו מהשיבה הממושכת על מקום אחד.

אחד מציבור תלמידיו ראה והנה נחש ארסי מסתתר בתוך חור בקרבת הקבר ורבינו לא הבחין בו, כשהאריך רבינו רגליו - נכנס הנחש למאורתו, וכשאספה בחזרה - יצא הנחש ועמד בקרבתו, והדבר המוזר נשנה פעמים אחדות במשך הלימוד במקום, משנסתיימה התפילה חזר הנחש בשקט למאורתו. ניגש אותו אדם לרבינו ואמר לו את המעשה וסיים: "עתה ידעתי כי איש קדוש אתה". רבינו גער בו: "לא היה לך לסמוך על הנס, והיה לך להזהירי מיד".

בשנת תרצ"ז סיים את לימוד כל הכוונות והחל לכוון הכל בבת אחת. באותם ימים חלתה הרבנית, אמו של רבינו חששה כי הסיבה למחלת חלתה הוא עסקו בכוונות ובשמות הקודש של בנה וביקשתו לחדול מיד. בשתי הפעמים הראשונות הסכים לוותר וזאת בתקופה של שנה בכל אחת מן הפעמים. בפעם השלישית לא יכול היה לוותר לה. לקחה עמו והלכה אל ראשי המקובלים בירושלים: ר' סלמאן אליהו זצ"ל (בנו הוא הרה"ג המקובל אליהו מרדכי) והגאון ר' אפרים הכהן זצ"ל. שוחחו עמו הרבנים ובפניהם הרצה את לימודו בסידור הכוונות ושעה ארוכה שוחחו עמו בדברי תורה, משסיים עמדו שני המאורות ואמרו לאמו: "בנך זה מכוון מושלם ומוסמך הוא, ובקי בסידור הרש"ש יותר מאתנו! מובטח לך שהוא גדול בתורה ועתידי להגן על כל העולם בתפילותיו. אנחנו אחראים כי שום נזק לא יקרה לטובבים אותו ח"ו מעסקו בכוונות".

הרב הגאון המקובל סלמאן מוצפי זצ"ל - נולד בליל שבת קודש כ"ז שבט ה'תר"ס (1899) בבגדד שבצ'כיה. בצעירותו עבד אצל הגביר מנחם דניאל, שהיה אחד מעשירי בגדד ומהמקורבים למלוכה, ושימש כמנהל עסקיו. הדבר לא מנע מרבינו לקבוע שעות רבות ביום ללימוד. בהיותו כבן 17 שנים בלבד כבר החל ללמוד את תורת הנסתר. בהיותו כבן 19 שנה הוסמך למול ובהיותו בן 21 הוסמך לרב ושוחט ובדק. **גאון אדיר בנגלה ובנסתר. בקי עצום בכל כוונות הרש"ש. צדיק גדול ועניו. בכה כל ימיו על צער השכינה הקדושה.** בשנת ה'תרצ"ה (1935) עלה לארץ והשתקע בשכונת הבוכרים בירושלים. בשנת ה'תש"ב (1942) יסד את ישיבת 'בני ציון'. הירבה בסיגופים ותעניות. ישן כשלוש שעות בלילה וביום שהרגיש צורך ישן כחצי שעה נוספת. עניו מופלג, למרות שהמקובל הצדיק רבי יהודה פתיה זצ"ל הסמיכו ל'חכם' הקפיד מאוד שלא יכנהו בתואר זה. דאגת הכלל והפרט הייתה תמיד מול עיניו. מידי יום ביומו היו משכימים לפתחו אנשים רבים כדי להיוועץ עמו ולקבל את ברכתו. הרב לא חסך מעצמו כל מאמץ כדי להקל מסבלם של הפונים אליו. נפטר ב-י"ז בטבת ה'תשל"ד (1974), חי כ-75 שנים. במסע ההלוויה השתתפו אלפי אנשים. גאוני ירושלים נשאו הספדים על רבינו וקוננו בבכי ותמרורים על הצדיק הקדוש שכל ימיו הגן על ישראל בתפילותיו ובתחנוניו. נטמן בהר המנוחות ליד קברו של הגאון הצדיק ר' ניסים כדורי - ידיד נפשו של רבינו כל חייו.

אביו: הגאון הרב ציון מאיר. **אמו:** הרבנית פרחא. **אשתו:** הרבנית טובה. **בניו:** הגאונים ר' בן-ציון (ראש כולל 'בני ציון'). ר' יהודה (ראש ישיבת 'מנחת יהודה'). **חבריו:** ר' ניסים כדורי חזן, ר' יעקב מוצפי, ר' אפרים אנקאווה, ר' ששון הלוי. **מרבתינו:** הגאונים המקובלים ר' יהודה פתיה, ר' חיים שאול הכהן דוויק, ר' יעקב מונסה, ר' צדקה חוצין. **חתנו:** המקובל הגאון ר' דוד בצרי שליט"א. **מספריו:** **ישפתי צדיקים - סדר לימוד ותפילות על קברי צדיקים יגהות על תשעת חלקי סידור הרש"ש יפירוש מלוקט - על קהלת ומסכת אבות יחידושים - על נושאים שונים בנסתר ובנגלה יסדר תיקון העוונות וסיגופים הכללי יהאלף לך שלמה - ביאור על עץ חיים ו'נהר שלום'.**

בן 5 שנים היה רבינו כשנכנס למדרש ת"ת, ובן 6 שנים כבר ידע את פרשיות התורה על טעמיהן ודקדוקיהן על פה כקורא בתורה, שבת אחת בשעת קריאת התורה בביה"כ טעה החזן, והציבור לא הבחין בטעותו. **רבינו צעק בקול והחזיר את הקורא**, סבו ברוב צניעותו הסתירו מאחורי גלימתו מפני הקהל המופתע מקולו של הילד הבקיא בדקדוקי הקריאה.

מקרה היה והגביר דוד אמו של רבינו הגיע לביקור בעיר והתאכסן אצלם משך שבועות אחדים. בליל שבת קודש הסיבו כולם לסעודה ראשונה של שבת, ורבינו ערך את סדר הקפות השולחן ואמירת "שלום עליכם". האורח שהיה יהודי אמיד ותקיף התערב בסדר ושינה ממנהגי בני הבית, משהעמידו רבינו על מנהג הבית המבוסס עפ"י תורת האר"י, העיר לו האורח כי אינו חפץ בעצות של צעירים ממנו וכי המנהג שלו הוא הנכון. רבינו שתק ונשא בצער מה את הפגיעה.

חלפו שנים ממקרה זה, וביום אחד נמנם רבינו בצהרי היום בביתו והנה בחלומו דוד אמו ניצב למולו ואומר לו: **"באתי לבקש ממך מחילה כי פגעתי בכבודך בפני בני הבית באותו ליל שבת-קודש ועל כי הצדק היה עמך"**. רבינו הגיב בחיך: "באותה שעה פירשתי בפי כי הנני מוחל לך בלב שלם". כשהתעורר שאל את אמו אם ידוע לה משלום דודה, והשיבתו: "לפני יומיים קיבלתי מכתב ממנו והוא דורש בשלום כולם". למחרת בבוקר שלחה אמו לקרא את רבינו ואמרה לו: "אמור את האמת, מדוע שאלת אתמול משלום דודי?". תחילה התחמק אך משלחה עליו, גילה לה את דבר החלום. הניחה לפניו את המברק בו מודיעים כי בצהרי אתמול כשהגיע לביתו נפטר דודה לפתע. **השון את שעת פטירתו ומצאו כי בדיוק היה השעה בה ראהו רבינו**. וכשסיים רבינו את המעשה אמר: **"ראו כמה קשה לפגוע אפילו בילד, וכמה צדיק היה הנפטר. כי לפני שנשמטו עלתה למקומה ביקשה להיות נקיה מכל חטא ובאה לבקש ממני מחילה"**.

ידידי אמת היו רבינו וחבירו רבי ניסים כדורי, הרב דוד חיים שליט"א נכד הרי"ח העיד: "חריפותם והתמדתם בתורה של שני הרבנים ההלוי, יחד עם חסידותם ופרישותם ודרכם המיוחדת בעבודת השי"ת היו מפורסמות בבגדד, ובבחינה זו עלו שניהם על כל חכמי דורם, כי מימי אבותי לא נמצאו כמותם. את הש"ס כולו למדו, ורבינו לפני שנתו העשרים, הם הוסיפו עוד ללמוד ארבעה טורים. בן 19 שנים היה כאשר הוסמך למול, ובמהרה הוסמך גם להיות שוחט. סדר יומו של רבינו גדוש פעילות היה, שמונה שעות עבודה ב"בית מנחם", שש שעות לימוד תורת הח"ן עם רבו הר"י פתיה, ארבע שעות ש"ס וראשונים עם ידיד נפשו הגאון רבי ניסים כדורי, ויתר השעות לתפילה ולמנוחה. **(הרב למד יותר מ-18 שעות בכל יום מלבד זמן התפילה).**

פעם אחת כשלמדו בספר הזוהר הקדוש בביתו של רבינו, היו עוסקים בזוהר משפטים שחיברו רב ייבא סבא, ור' יהודה פתיה משמיע חידושים נפלאים ומגלה רזין, ורבינו "מגיד השיעור", האווירה כולה היתה רוויה בקדושה עליאית. והנה, נשא רבינו את עיניו מאת הספר תוך כדי לימודו והחל רועד מהתרגשות, ורבי יהודה מעודדו כי ימשיך בלימוד כרגיל. אחר כך אמר לו: "תזרז את חבריך ותאמר להם את שהנך רואה", ורבינו אמר: **"הנני רואה את אבי לבוש בגדי יו"ט נכנס לכאן עם איש קדוש ושניהם מקשיבים ללימודיו"**. משסיימו אמר רבי יהודה: **"בעל השמועה רב ייבא סבא בא לכאן לשמוע את דברינו והביא עמו מגן-עדן את אביו של בעל הבית למען יתענג מזיו כבוד התורה שנעשים פה, לכן הזהרו מאוד כשהנכם לומדים שיהיו כל מעשיכם לשם שמיים"**.

הרבנית סיפרה: "יום אחד בא אליי אחד מן הרבנים הלומדים שם בישיבה ואמר: זה כמה פעמים ראיתי את בעלך לומד שעות רבות ללא הפסקה עד שמרוב מאמץ נפל והתעלף באמצע לימודו ואני הערתי אותו, ובאחד הפעמים אף הקיא דם. באתי להודיעך שתשגיחי עליו מאוד".

הגאון רבי אריה לייבוש ליפשיץ זצ"ל: נולד בעיר יערסלוב בשנת ה'תקכ"ז (1766). כבר בילדותו ניכר עליו, כי לגדולות נוצר ועדיו לגאון ולתפארת. בהיותו כבן תשע שנים כבר ידע את כל הש"ס בבלי וירושלמי. למד אצל רבותיו ועלה ונתעלה בחריפות ובקיאות, עד שיצא שמו בשם 'לייבוש חריף'. הריץ מכתבים עם גאוני דורו והללו נפעמו מידיעותיו וחיידושו.

זיווגו הראשון לא עלה יפה, מאחר שהיה שקוע כולו בתורה, ורעייתו ביקשה שיעסוק במסחר. סירב ליהנות מכתרה של תורה, ואת כסף הנדוניה השקיע במסחר באמצעות שליח בשם ר' יוסף, שניהל את עסקיו ורק לעיתים רחוקות היה נוסע עם שלוחו לירידים הגדולים. פעם אחת, כשעסק בפריקת הסחורות, נצצה בראשו קושיא על הרמב"ם ולא מצא מנוח לנפשו ואמר לשלוחו, כי מוכרח הוא עתה למצוא רמב"ם לעיין בדבריו כדי ליישבם, ולא האזין לטענתו כי במהלכו זה יפסיד את כל מסחרו ואת כל הונו, והעמיסו את כל אשר להם על העגלה וחזרו. בדרך במלון פרצה שריפה, שכילתה את כל אשר לו, ונותר ערום ונקי מכל נכסיו, ובחזרתו לביתו שוב שקע בתורה. **גאון בנגלה ובנסתר.**

בשנת ה'תק"ס (1799) נאלץ לקבל על עצמו תפקיד כרב בקרשוב. בשנת ה'תקס"ח (1807) עבר לשינאווא וישב על כסא הרבנות עד שנת ה'תקפ"ה (1824) אולם הוא נרדף ע"י בעלי מחלוקת ונאלץ לברוח באמצע הלילה. זמן קצר לאחר מכן העיר נשרפה ושני שלישי מהעיר בערה, ורבים נשאר ללא קורת גג. משם עבר לכהן כרב ואב"ד בעיר ווישניצא, בריגל והגלילות. נודע כפועל ישועות. מכל המקומות פנו אליו, אולם הוא לא לקח פדיונות. נפטר ב-י"ז טבת ה'תר"ו (1845). ציונו בריגל שבפולין. חי כ-79 שנים.

אביו: ר' חיים (ה'חזזה מלובלין' העיד עליו שהוא בעל רוח-הקודש, משפחתו מיוחסת לר' נתן נטע שפירא בעל 'מגלה עמוקות').
מרבתי: הגאון רבי יצחק חריף מסאמבור זצוק"ל (מח"ס שו"ת 'פני יצחק'), ר' אריה לייב הכהן הלר (בעל 'קצות החושן'), ר' יעקב יצחק הלוי הורביץ (ה'חזזה מלובלין'). **חברותא:** הגאון ר' יעקב משולם אורנשטיין (בעל 'ישועות יעקב'). **מספריו:** 'אריה דבי עילאי'. **נשותיו:** בת נגיד חובב תורה ולומדיה מפרמישלא (זיווג ראשון), מרת חנה (זיווג שני - בתו של בעל ה'ישמח משה').

יצד התגלה רבינו כבעל-מופת מסופר, כי בעיר אושפיצין הייתה אישה חולנית ל"ע. בעלה דאג עד מאוד לרפואתה וגם בשל העובדה שעדיין לא זכה לזרע קודש בר קיימא. הלה דרש ברופאים, והללו נלאו למצוא לה מזור. כאשר פנה הבעל לרה"ק ר' בעריש מאושפיצין והפציר בו עד מאוד שיפעל ישועה בעבורו אמר לו הרב, כי רואה הוא, **שרק על-ידי הרב החדש (רבינו) מווישניצא יוכל להיושע.**

מיד אסף עוד שלושה חסידים וביקש להגיע לרבינו. באותו זמן שהה הרב בשינאווא. רבינו, שהיה בעל רוח-הקודש, ידע בכל מה שהתרחש ונסע לווישניצא, כדי שיוכל להושיע את הבעל. כאשר הגיעו לשם, הבעל וחבריו החסידים, קיבלם הצדיק בכבוד ואף ערך להם שולחן. במהלך הסעודה שאלם: "מהו המרחק מאושפיצין לווישניצא?", ונענה: "כ-ט"ו פרסאות". ענה להם בתמיהה: "מרחק רב, ואיני יודע מדוע. לכל הפחות אברך אתכם", וברכם.

בליל שבת-קודש אחר ערכת השולחן אמר אחד מן המקורבים לבעל הזקוק לישועה: "תיכנס כעת לחדר הרבי וספר לו על הבעיה". שמע הלה לקול חברו ונכנס לחדרו של הצדיק. הביט עליו הרב בחמלה ושאלו לשמו, והלה ענה: "מנחם בן גיטל". וגולל בפניו את צרתו, וכי אשתו הגיעה ל"ע עד שערי מוות, וכי הרופאים אמרו נואש לחייה. **רבינו הביט בפניו והבטיחו, כי אשתו תבריא ואף יזכה ממנה לילדים, והרופאים יכלמו ויבושו מתחזיתם. שמח הבעל עד מאוד לשמע הבשורה.**

במוצאי-שבת קודש, כשנפטרו ממנו וביקשו לחזור לאושפיצין, נתן הרב לאיש עשב בשם בעליצא וציווה לבשלו וביקש, שהבעל ורעייתו ישתו מהמרחקת ויעיל, וכאשר הרבי אמר - כך היה. **האישה הבריאה, ובתוך שלושה חודשים ראו כל אנשי העיר אושפיצין, כי האישה הולכת כשאר האדם, והקול בעיר יצא, שהרבי מווישניצא הוא איש מופת ונסעו אליו בהמונם.**

על קדושתו המופלאה מסופר, כי כשבא הרה"ק ר"מ מדזיקוב לבקרו, אמר לאביו בחזרתו כי ראה, **שאת המרק אכל במזלג מרוב דביקותו ופרישותו מענייני העולם-הזה,** ואמר לו אביו, כי מאכלי השבת של הרבי מסוגלים לדורות ודורי דורות של יראים ושלמים, ומסופר, כי פעם, כשבא אליו איש חולה בחולי המעיים וביקש עבורו רפואה. רבינו נתן לו לאכול מן הקוגל. נבהל האיש ואמר, כי **המאכל מסוכן הוא לו מחמת מחלתו,** אמר לו הצדיק, שיש לו קבלה, **שמאכלי שבת-קודש מרפאים.** החולה שמע לדבריו, ולמרות חששו אכל את הקוגל וכדבריו כן היה, **שנרפא האיש מחוליו לתדהמת הרופאים.**

על העובדה, כי הרב היה בעל רוח-הקודש ניתן לראות מהסיפור המופלא שלפנינו, שהובא בשו"ת 'אריה דבי עילאי': אירע פעם, שהתקש הצדיק ולא רצה להתיר עגונה אחת, כמה גדולים כתבו בירורים ופלפולים ארוכים להתירה, והוא דחה דבריהם ולא הסכים להתירה. בסיכומו של עניין, ר' מרדכי דוד מדאמבראווא בא אליו לפלפל עימו פנים אל פנים וסידר לפניו ראיותיו החזקות, כדי להתיר את האומללה מכבלי עיגון. כשראה רבינו, כי לא יוכל לשכנע את הרב השני, עמד על רגליו ודפק על השולחן ואמר: **"איך אני יכול להתירה, בשעה שאני רואה את הבעל בחיים?"** לא חלף זמן רב, והבעל בא והודו לו, כי עיניו הקדושות היטב ראו.

יפר הרה"צ הישיש מו"ה נפתלי ט"ב זצ"ל מבריגל, שפעם אחת בא לזקינו הרה"ק בעל ה'אריה דבי עילאי' זיע"א איש אחד, שחלה ל"ע בריאותיו עד שהרופאים כבר התיאשו מחייו רח"ל, וציווה הרה"ק, שימתין עד שיכבו הנרות שבת קודש, וכשמתחילים לכבות, והם מעלים עשן, אז ישאף באפיו את העשן, ובזה יתרפא, ובדרך הטבע זהו סכנה. וכן עשה, שנשאר שם, והעולם כבר הלכו אחר השולחן לבתיהם והוא נשאר עם עוד אנשים, שהיו רוצים לדעת מה יעשה לו, והמתין עד שכבו ושאף את העשן, ותיכף התחיל להתעטש והקיא מאוד, וייראו האנשים לנפשם שח"ו נעשה בגרעותא יותר, כי היה זה סכנה גדולה לריאות, ולפלא נתרפא כאחד האדם. אח"כ כשהרופא ביקר אצלו אמר, שאין לו חרטה על דבריו שאמר נואש, ושהריאות שלו - אין זה בכלל הריאות הישנות אלא ריאות חדשות.

הגאון הרב פינחס אפשטיין זצ"ל - נולד בשנת ה'תרמ"ז (1886) כבנו הצעיר של הוריו בעיירה גראייבה שבלטביה. כשהיה כבן שלוש אימו נפטרה ורבינו נאלץ לנדוד כדי ללמוד תורה בין השאר למד בקריניק, מפי ר' זלמן סנדר כהנא שפירא. כשהיה בן 18 עלה לארץ. היה עני מרוד, ואפילו פת לחם לא הייתה מצויה בביתו. בשנת ה'תרפ"ט (1928), בהיותו כבן 42 שנים מונה על ידי הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד, כדיין בבית הדין של העדה החרדית. לימד בישיבת 'תורת חיים'. בשנת ה'תרצ"ב (1931) התמנה לשמש כראב"ד העדה החרדית.

בשנת ה'תרצ"ז (1936) כאשר הגאון הרב זליג ראובן בנגיס שקל לעלות לארץ, **רבינו בויתור נאצל הציע למנות את הגאון בנגיס במקומו כראב"ד** (ונימק שאין זה ראוי שהגאון בנגיס לאחר שכהן כרב בעיר בגולה למנות אותו כדיין מהשורה). הערצת רבה של ירושלים, מרן ר' יוסף צבי דושינסקי לרבינו הייתה עצומה. הוא התבטא על רבינו באומרו: **"כל אז לא אניס ליה"**, ואף העביר אליו שאלות וסמך את ידו על תשובותיו. בשנת ה'תש"ט (1948) לאחר שנפטר מרן מהרי"ץ דושינסקי, התמנה הגאון בנגיס לכהן כרבה של ירושלים, ורבינו שב לכהונת הראב"ד. **ביתו היה אפל וחשוך, רהיטים מעטים וישנים, ושנים רבות לא סיידו את הקירות. מאכלו היה לחם ומעט דברי חלב. גאון אדיר. נפטר ביום שישי, י"ז טבת ה'תש"ל (1969). חי כ-83 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.**

אביו: ר' ישעיה (מח"ס 'לבוש ישע' וכן שימש כראש ישיבה בקוידנוב ובישיבת 'תורת חיים' בירושלים). **אמו:** מרת אסתר (בת ר' אברהם רבינוביץ). **נשותיו:** מרת חיה פסיל (זיווג ראשון - בת ר' ברוך שלום), מרת שושנה רזזה (זיווג שני). **מרבתינו:** ר' זלמן סנדר כהנא שפירא. **ילדיו (מזיווג ראשון):** ר' ישעיה ור' אברהם חיים, מרת אסתר (נישאה לר' הרב הלל וינד שהיה משמשו של האדמו"ר הרב אהרן רוקח מבלז), מרת אהובה דינה ליבא (נישאה לר' אברהם ברדקי). **ילדיו (מזיווג שני):** מרת רחל זוסמן, מרת יונה פרידמן, ר' יוסף ור' יעקב שמעון. **מספריו: אוריין תליתאי** - דברי הראשונים וגדולי האחרונים בשלושה עניינים • **מנחה חרבה** - חידושים על מסכת סוטה ועוד כתבים שנשרפו במלחמת השחרור.

בשנת ה'תרצ"ז כאשר הגאון הרב זליג ראובן בנגיס שקל לעלות לארץ, רבינו בויתור נאצל הציע למנות את הגאון בנגיס במקומו כראב"ד (ונימק שאין זה ראוי שהגאון בנגיס לאחר שכהן כרב בעיר בגולה למנות אותו כדיין מן השורה). מספר השנים בהם כופף עצמו הגאון הראב"ד תחת הנהגתו של מרן הגאון ר' זליג ראובן בנגיס היו במשך שבע-עשרה שנה (תרצ"ז-תש"ג).

למעשה אותו מספר שנים שבע עשרה שנה (תשי"ד-תש"ל) זכה הגאון הראב"ד לעמוד בהנהגת העיר ירושלים כראב"ד וכרב בפועל ומכריע עליון, וכדברי הגמ' (ברכות סד, א): "כל הדוחק את השעה - שעה דוחקתו, וכל הנדחה מפני השעה שעה נדחית מפניו". עוד הוסיפו לזה סימנא מילתא, כי הגאון הראב"ד התבקש לבית עולמו עם כניסת השבת בפרשת ויחי - 'וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה' (בראשית מז, כח).

יפר שכנו של רבינו, הרה"ח ר' ישראל עוזר קליין ז"ל, כי בבית הגאון הראב"ד לא היו כוסות ראויים לכבד בהם את האורח הדגול. לרוב עניותו, ולצורך כך השאיל לו שכנו כוסות זכוכית שקיבל מאחיו בחו"ל, והיו אלו כוסות שיש בהם נרות נשמה, והדליקו בהם קודם לכן בחו"ל את הנרות ולאחר מכן ניקו את הכוסות ושלחו אותם לארץ.

בכוסות אלו כיבד הגאון הראב"ד את מרן מסאסמאר ואת פמלייתו ומהם הם שתו. לאחר שיצא היק מרן מסאסמאר מבית הגאון הראב"ד נאנח ואמר: **"מה גדולה הרחוקות בביתו של גאון אדיר זה, עד שאין לו אלא כוסות אלו, מי יודע אולי שתיתי בכוסות שהדלקתי בהם אני בעצמי נרות נשמה"**.

סיפר הג"ר צבי ריבלין, שכאשר היה אביו הג"ר יוסף ריבלין אצל כ"ק מרן מסאסמאר זצ"ל, רצה המשב"ק הרה"ח ר' יוסף אשכנזי להציג את עניותו לפני מרן, ואמר לו שר' יוסף מתגורר בדירה "כמו הדירה של הראב"ד".

יפר נכדו הגאון הרב אליהו שמואל וינד (משמש כמו"ץ כחמישים שנה): "היה פעם אברך ששוחח עם הסבא בהלכה. במהלך השיחה ציטט הסבא במדויק את לשון הש"ך על השו"ע. האברך התפעל מאוד מהסבא ושאל: "איך יודע כבודו לצטט במדויק את לשון הש"ך?". השיב לו הסבא: "אם תשגן את תלמודך כמוני פעמים רבות, גם אתה תוכל לצטט!".

האברך לא הרפה ושאל את הסבא: "וכמה פעמים כבודו חזר על לימודו?". השיב לו הסבא תשובה מדהימה: "עד שלוש מאות פעמים - ספרתי. לאחר מכן כבר הפסקתי לספור!".

יצול הזמן של הצדיק היה מופלא ביותר. בזמנם כאשר הטורקים שלטו בארץ, העוני היה מנת חלקם של רבים וטובים. רבינו התגורר בשכונת 'בתי ברוידא' בעוני ובצמצום זמן. באותם הימים אדם ששפר עליו מזלו היה משתמש במנורת נפט בשם 'לוקס'. רבינו מאחר והפרוטה לא היתה מצויה בכיסו היה יוצא מביתו, חושב על מדרגות הבית ולומד לאור הלבנה. באופן זה ישב לילות שלמים ועסק במסירות נפש בתורה הקדושה.

האדמו"ר רבי צבי אלימלך שפירא זצ"ל: נולד בשנת ה'תקמ"ג (1783) בעיירה יאורניק שבגליציה. הוריו, לאחר שנפטרו עליהם ל"ע מספר ילדים בקטנותם, נכנסו לבעל ה"נעם אלימלך" לקבלת ברכה שהבטיח שייולד להם בן שיאיר את העולם בתורתו הקדושה ואף ציווה לקרוא לילד בשם "אלימלך" כשמו כסגולה לאריכות ימים. מאחר שלא נהוג אצל האשכנזים לתת את שם הדוד בעודו בחיים, הוסיפו את השם "צבי". כשהתגלה הדבר, הקפיד על ששינוי והוסיפו עוד שם אחד על שמו, ואמר **אם היו קוראים אותו אלימלך היה ממש כמו מלאך, דהיינו שהיה גדול כמוהו.**

עוד בצעירותו למד בשקידה והתמדה. כאשר גדל, יצא חוק מאת המלך, שכל משפחה צריכה לתת את אחד מבניה לצבא, והוא נלקח לצבא. בדרך נסיעתם, היו צריכים לעבור ולנסוע על הנהר דרך גשר שהיה על הנהר. והנה באמצע הנסיעה נשבר הגשר, והעגלה שבה נסעו התהפכה, וכל הנוסעים טבעו ורבינו היה היחיד שניצל בדרך נס, ומשם ברח לביתו והחליף את שם משפחתו מלנגזם לשפירא, על מנת שלא ייתפס בשנית לשירות הצבאי. שימש ברבנות בקהילות רוביטש, סטריז'וב, האליטש ובשנת ה'תקפ"ה מונה לכהן כרב בדינוב. לאחר מכן שימש במונקאטש ולאחר כארבע שנים שב לעירו, דינוב. גאון בנגלה ובנסתר. נודע כפועל ישועות. רבים שיחרו לפתחו. חידש סגולות רבות והידועה ביניהן היא **סגולת הזיווג על ידי אמירת מזמור קכ"א בתהילים (שיר למעלות אשא עיני אל ההרים), שאותו יש להגיד 4 פעמים ביום.** נפטר בי"ח טבת ה'תר"א (1841). חי כ-58 שנים. ציונו בדינוב שבפולין.

אביו: ר' פסח מלנגזם (צאצא של רבי שמשון מאוסטרופולין). **אמו:** מרת איטה (בת אחותו של ר' אלימלך מליזנסק, בעל "נועם אלימלך"). **אשתו:** חנה מינדל (בתו של ר' שמואל מינדל מציטש). **בניו:** ר' משולם זושא (נפטר בחי' הרב בשנת ה'תקצ"ז), אדמו"ר דוד (המשיך את מקומו כאדמו"ר בדינוב, מח"ס "צמח דוד"), אדמו"ר אלעזר (רבה של לאנצוט) ור' שמואל. **בנותיו:** ביילא (בעלה הראשון ר' נחמיה ויינברגר ובעלה השני ר' שמעון ישעיה רייך), שרה (נישאה לרבי משה שיינפלד) ורבקה (נשאה לרבי יעקב אורי). **מרבותיו:** ר' אברהם יהושע העשיל מאפטא (ה"אובה ישראל"), ה"חוזה" מלובלין, המגיד מקוזניץ ור' מנחם מנדל מרימנוב. **מספריו:** **בני יששכר**- על לוח שנה, חגים ומועדים **דרך פיקודיך**- על מצוות התורה **יאגרא דכלה יאגרא דפרקא יאגרא דהלולי יחידושי מהרצ"א**- הלכות חנוכה **ליקוטי מהרצ"א**- תנ"ך ומגילת אסתר **יכלי הרואים יגהות מהרצ"א**- על ה'זוהר' **דברים נחמדים ירגל ישרה ימעין גנים**- כנגד המשכילים **יסדר הקפות יריח דודאים** **זוהיה ברכה**- על זרעים ומסכת שבת **יברכה משולשת**- על משניות **דרך פיקודיך ימעשה השם השלם יפסח בחבורה יחכמת הנפש יטעמי המצוות.**

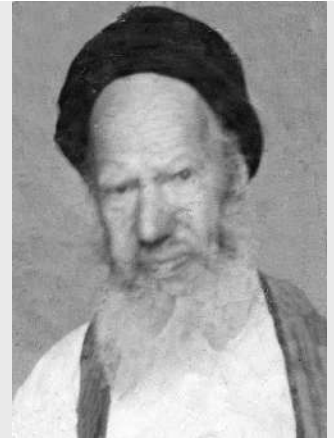
○ **יפר הגה"צ מקיוויאשר זצ"ל,** דאצל הגה"ק רבי יהושע מדינוב זצ"ל **כי אליהו הנביא זכור לטוב,** עכשיו? אמר לו: "משום ששמעת ביזוי לתלמיד חכם ולא מחינת", דהיינו שאחד זלזל בכבוד רבינו בעל בני יששכר, בעת שישבו בדיון תורה, ולכן לא בא אליו.

מספרים על הגאון הצדיק מחבר ספר "בני יששכר", שהיה בקי בעל פה בכל התפילות והפיוטים של הימים הנוראים. כשנשאל, מהיכן היה לו את הזמן ללמוד זאת בעל פה, השיבם, שכאשר היה צעיר, היה לומד ללא הפסקה ובקושי ישן בלילות רק הוגה בתורה ומקיים את הפסוק: "והגית בו יומם ולילה" למהדרין. הוריו, בראותם זאת, מנעו ממנו בתוקף ללמוד בלילה בהטעמים, כי הלילה נועד למנוחת הגוף ולכן עליו לישון בכדי להחליף כח למחר. וכיבו את האורות, אך **תפסוהו קורא לאור הלבנה.** דנו ביניהם והבינו, כי לא יוכלו להניא אותו ממעשיו. לא הייתה להם ברירה, והם **נעלו אותו לישון במחסן ללא ספרים,** אולם היה שם מחזור אחד לימים הנוראים, ומרב חשקו ורצונו בתורה, **העדיף לפחות לנצל את הזמן "וללמוד" את תפלות הימים הנוראים. כך חזר וחזר, עד שהיו שגורים על לשונו בעל פה.**

כל כך עזה הייתה אהבתו לתורה, אף לרגע לא זזו מאורה. הלך במסירות נפש משיבה לשיבה לחפש איזה ספר, היה שולח מכתבים לחכמים בבקשה שיעתיקו איזה דף גמרא וישלחו אליו, דרש וחקר לראות את הדברים ברורים. וגם מי שכתב איזה נושא וחקר ודרש אותו, ושמע שיש עוד מאן דהוא שכתב או דן בזה, היה רץ ומחפש בצימאון, **שמה יתווסף לו עוד איזה דבר חכמה ותבונה.**

בעת באיזו פילוג בין צדיקים קדושי עליון, הרב היה נזהר לבל יתערב במחלוקת. היה מעשה ואחד הצדיקים הביע תרעומתו לפניו על שלא נעמד לצידו. אמר אז הרה"ק מדינוב: "מצינו בעקידה, שאמר השי"ת לאברהם 'קח נא את בנך יחידך... והעלהו שם לעולה', ואחר כך: 'ויקרא אליו מלאך ה' מן השמים... ויאמר אל תשלח ידך אל הנער וגו', ולמה מתחילה לא אמר לו גם כן על ידי מלאך, אלא מכאן מוכח, שלשחוט אדם אסור אפילו אם שומע ממלאך".

כשהיה חל ערב סוכות ביום ראשון, **השתדל שתעשה סוכתו אז על ידי נוכרים,** והיה נותן להם שתי מידות יין שרף, והכל כדי שיעשו **מלאכה ביום אידם.** ובליל התקדש החג כשנכנס לסוכתו היה נכנס בפיוטו ידים ורגלים, והיה מנשק הרצפה והדפנות, ונכנס בהתלהבות ובמאמרים, והיה ממליץ טוב על ישראל, ואמר: "ריבונו של עולם, ראה איך שהערלים בשביל מידה יין שרף עשו מלאכה ביום אידם, מה שלא יעשו עמך ישראל בעד כל הון דעלמא, ולבסוף עמך ישראל הם במצב שפל כזה".

הרב משה כלפון הכהן זצ"ל: נולד בשנת ה'תרל"ד (1874) באי ג'רבה (הסמוך לחופי תוניסיה) ממשפחת הכהנים 'אבריש' המיוחסת לעזרא הסופר. בימי ילדותו ידעה משפחתו שנות עושר והיתה ידועה בגמילות חסדים ובתמיכתה בחכמי ועניי ג'רבה. בבחרותו הידרדר מצבה הכלכלי של משפחתו. הרב יצא לעזור בפרנסת הבית על ידי הגהה והעתקת ספרים. כשהיה בן שבע עשרה למד שחיטה ושימש כשוחט ובודק; בגלל תנאי העבודה הקשים, תחת כיפת השמיים בימי הקיץ החמים, חלה בקדחת וראייתו נפגעה. עם כל זאת לא רצה להפסיק את עבודתו כדי לפרנס את ביתו. רק לאחר הפצרות רבות חזר לג'רבה והמשיך בלימודיו. כשהיה בן 25 התבקש לשרת בקודש- אך הוא סירב. בגיל 43 התמנה לחבר בית הדין בג'רבה לאחר הפצרות רבות. בביה"ד כיהן 33 שנים, עד פטירתו.

עוד כשהיה בג'רבה רכש חלקת אדמה בארץ ישראל. בערוב ימיו, לאחר שהתרופפה בריאותו החליט לעלות לארץ. בנו שושן יצא לתוניס כדי להסדיר את אישורי העליה, אך בעקבות התערעות מצב בריאותו, העליה בוטלה. נפטר בשבת, י"ח טבת ה'תש"י (1950). חי כ-76 שנים. בשנת ה'תשס"ו (2006) הועלו עצמותיו מתוניס להר המנוחות בירושלים.

סבא (מצד האב): ר' שאול הכהן (ראש אב בית הדין של האי ג'רבה). **אביו:** ר' שלום הכהן (ראש אב בית-הדין טבריה). **אימו:** מרת תראכי. **מרביתיו:** אביו, ר' שלום הכהן. ר' יוסף ברבי. **אשתו:** מרת מטיעדה (התחתן בגיל 21. בת אחי אימו הרב אהרון הכהן. נולדו להם שני בנים וארבע בנות). **ילדיו:** ר' אברהם מגוץ הכהן (את ספרו התורני הראשון 'ברכת אברהם' חיבר בגיל 14. נפטר בגיל שלושים ושלוש לאחר מחלה). ר' שושן הכהן (ממשיך דרכו של אביו כרבה הראשי של ג'רבה, ושנודע בספריו 'מעשה שושן', 'פרח שושן', 'ממלכת כהנים' ועוד. כיהן לאחר עלייתו לארץ ישראל - כרב של מושב איתן). מרת אמימה (נפטרה לפני נישואיה). מרת פלילה. מרת חביבה. מרת רחל. **מספריו:** יצאו לאור כ-80 חיבורים על התורה ולמעלה מ-40 ספרים בהלכה. ביניהם שו"ת 'שואל ושאל' (שמונה כרכים). 'ברית כהונה'- מנהגי ותקנות ג'רבה וסביבותיה. 'דרש משה', 'זכות משה' ועוד.

נכדתו סבלה מקושי רב בלידות. הלידה גרמה לה כאב וצער רב. לאחר מכן היתה שוכבת על ערש דוויו. בנוסף לכך, מספר פעמים הפילה את עובריה ב"מ. הדבר היסב לה עוגמת נפש מרובה. בצר לה פנתה אל סבה הגדול, והסיחה בפניו את צרתה. היא ביקשה ממנו, כי יואיל בטובו לכתוב לה קמיע, שישים קץ וסוף לכל צרותיה.

"בתי, מעודי לא התעסקתי בקמיעות", הרב הסביר לה, "אך ברכה- אוכל לברכך, כי אני כהן". משום מה הנכדה התעקשה והפצירה בו, כי היא חפצה דווקא בקמיע! לאחר מספר פעמים, שהנכדה באה ובכתה וביקשה שיכתוב לה קמיע, נכמרו רחמיו. הרב לא היה יכול עוד להשיב פניה ריקם. מה עשה? נטל פיסת נייר פשוט וקולמוס, טבלו בקסת וכתב לה מספר מילים. הרב קיפל את הנייר והושיט לה. "הנה לך קמיע כבקשתך", אמר.

הנכדה נטלה את הנייר בהתרגשות רבה. היא עטפה אותו והניחה אותו עליה. מאז, לא סבלה יותר. הלידות שלה עברו בנקל! עד מהרה התפשט ברחבי העיר ג'רבה שמעו של הקמיע המופלא. כל אישה, שנתקלה בקושי בלידה, נשאה את הקמיע עליה. בטרם תחיל וילדה, ויהי לנס. לא רק בענייני לידה הקמיע חולל ישועות. אלא גם בריפוי מחלות שונות הקמיע הפליא לעשות עד שהתפרסם לקמיע מומחה.

הקמיע הזה עבר במשך שנים מחולה אחד למשנהו. ומפאת בגלל הביקוש הרב, הקמיע ניתן לכל אחד לזמן מוגבל של שבוע ימים בלבד. לימים, פתחו את הקמיע לראות מה רשום בו. סקרנות אחזה בכלם לגלות מהו הצופן הסודי, שחולל ישועות. לתדהמתם, בקמיע היו רשומים הפסוקים של ברכת הכהנים לגלות מהו הצופן הסודי, שחולל ישועות. ללא שמות, ללא ציורים וללא השבעת מלאכים... "ברכך ה' וישמרך. יאר ה' פניו אליך ויחונך. רבי שמואל עידאן זצ"ל עסק בהוצאה השלישית של הספר 'ברית כהונה' של רבינו הגאון כלפון משה הכהן זצ"ל. במשך מספר חודשים התעכבה ההדפסה בגלל שלא היה בידו את מלוא הסכום הנדרש להוצאתו. מאן דהוא הציע לו לגשת לאדם מסוים בחיפה. "הוא בוודאי יעזור לך", אמר.

רבי שמואל נסע לחיפה ונפגש עם אותו אדם. הם שוחחו על דא ועל הא. לאחר מכן דיברו על תרומה להוצאת הספר. כששמע אותו אדם את בקשתו של הרב, נתן מיד מאה לירות כתרומה ומאה לירות כהלוואה (שהפכה בסיכומו של עניין גם כן לתרומה עבור הדפסת הספר). רבי שמואל הביע את התפעלותו. הוא התעניין בעדינות, מדוע אותו אדם נותן הוא סכום רב ללא היסוס.

סיפר לו התורם, כי בעבר חלה במחלת הנפילה ב"מ. הוא שמע על הקמיע הנזכר ונפלאותיו. לאחר מאמצים רבים עלה בידו להשיגו. והנה מרגע שנשא את הקמיע על גופו, התחיל לחוש בטוב! האיש רצה להשאיר את הקמיע אצלו למשך תקופה. כאשר קיבל את הקמיע, הובהר לו, כי הוא ניתן לשבוע ימים בלבד. משחלף השבוע, הוא דחה את השבת הקמיע מיום ליום. הוא אמר: "מה אעשה ובקמיע זה תלויה בריאותי..." ברוך ה' מאז נסוגה מחלתו והתרפא כליל.

"קעת", סיים הנדיב, "בודאי אינך תמה מדוע נחלצתי ללא היסוס להרים תרומתי לספר, שחיברו אדם כה קדוש שחולל נס, שאני עצמי הייתי מעורב בו". בצוק העיתים. הקמיע היקר אבד לצערנו. חבל על דאבדין ולא משתכחין. (מעובד מתוך 'פניני הפרשה')

האדמו"ר רבי אלימלך וייסבלום מרודניק זצ"ל - נולד בשנת ה'תקע"ז (1817) בגליציה המערבית. לאחר פטירת האדמו"ר מרופשיץ התמנה כרב בעיר רודניק. לאחר מכאן התיישב בעיר לנצחוט שם זכה לתואר "פועל ישועות" לאחר שרבים מיהודי העיר שהיו חשוכי ילדים נושעו ממנו בעזרת סגולותיו. העיד עליו ר' דוד מדינוב שלצדיק היה גילוי אליהו הנביא בכל עת שרצה. רבינו נדד ברחבי גליציה ואונגארן לקרב נשמות ישראל לאביהם שבשמים ורבים השיב מעוון. בנסיעותיו היה לוקח מהגבירים כסף עבור עניי ישראל ונשברי לב. מחמת ענוותנותו משך ידו מלנהל עדה והיה מכתת רגליו להסתופף בצלם של צדיקי דורו, אשר כולם כאחד כבדוהו והעריצוהו. מידת אהבת ישראל בערה בקרבו. בעל רוח-הקודש.

בספר 'החכמה מאין' הובא שסיפר הרה"ק ר' יצחק מסטיטשין זי"ע: מספר ימים לפני פטירתו הגיע הרה"ק ר' אלימלך מרודניק לעיר סאקאלוב ושאל מתי חל היארציית של הרה"ק ר' יענק'לע ממעליץ זי"ע בנו של הרה"ק ר' נפתלי צבי מראפשיץ זי"ע ואמרו לו שהוא ב-י"ט טבת, שהה שם כמה ימים, ופתאום בא השמש בצהרים, ונשמתו עלתה בסערה השמימה ב-י"ט טבת ה'תר"ט. חי כ-61 שנים. ציונו בסוקולוב שבגליציה. בנו, ר' אלעזר המשיך דרכו כאדמו"ר.

אביו: ר' מנחם יששכר מנדל בער וייסבלום (רב בעיר פשעווארסק). **אמו:** מרת פינקל **אשתו:** בת ר' יצחק מרודניק. **בנו:** האדמו"ר ר' אלעזר (התמנה לכהן כממלא מקום אביו באדמו"רות). **מרבותיו:** ר' מנחם מנדל מרימנוב, ר' יעקב יצחק הורוביץ (ה'חווה מלובלין), ר' נפתלי צבי הורוביץ (מייסד שושלת חסידות רופשיץ). **מספריו:** ידבש השדה.

רבינו היה נערץ ונקדש בעיני המון בית ישראל, בהצטיינותו במידת "אהבת ישראל" שבערה בקרבו להפליא. ידועים ומפורסמים היו מעשיו שטיפל במו ידיו הקדושות עם עניים ומוכי שחין, ועד כדי כך הגיעו מידותיו, שמצץ במו פיו המוגלה שנצטבר במכת השחין על גופו של בר ישראל.

כשהיה לפניו חולה שנצטנן והיה רותח מחום גבוה והוצרכו לחממו עד שיזיע, ולא היה מי שירצה לטפל בו החליט הוא לטפל בו בכבודו ובעצמו והכניס את עצמו במיטה אחת עם האיש הלזה וככה חימם את החולה, וכל זה עשה מגודל אהבת ישראל שבערה בו. מצאו אותו פעם לפנות בוקר שקם בעצמו ושם עצים בתוך התנור לחמם את החדר לאורחים שישנו שם כדי שיהא החדר חם כשיקומו בבוקר.

פעם בא לביתו של גביר, והלה עשה סעודה גדולה לכבודו, בסוף הסעודה הביאו קערה של פתיתי בצק, כדרך העולם הוא שהרבי אוכל מעט והשאר מחלקים לשיריים, אך רבינו אכל את כל הקערה ושאל: "האם יש עוד?". וכך אכל ג' קערות של פתיתי בצק! ובינתיים היה יוצא ונכנס כמה פעמים, והיה מוזר בעיני המסובים כיוון שמעולם לא היה כן דרכו בקודש.

לאחר מכן נתוודע הדבר, שלגביר הייתה משרתת ישראלית וטעתה ובמקום להניח שמן או שומן בתוך פתיתי הבצק הניחה יין שרף להדלקה וכמעט אין ראוי לאכילה, ואם יתוודע הדבר תבטיח המשרתת ואולי תסולק ממשרתה, ע"כ אכל את כל הפתיתי בצק שלא יתוודע הדבר, ולכן יצא כמה פעמים לחוץ להקיא וחזר לאכול עד שלא נשאר עוד, וכל זה עשה כדי שלא לבייש ולצער בת ישראל.

מנהג היה לרבינו, שבעת שאכל חמין בשבת קודש בצהרים, היה פונה לחשוכי בנים ואומר להם: "קח לך בן (עצם הבשר בלע"ז ביין = בן), ותיפקד במשך שנה זו בבן זכר", ומי שזכה לקבל ממנו נתברך במשך השנה בזש"ק בן זכר.

פעם ביקש ממנו עשיר אחד שיושיעו בבן זכר, אמר לו רבינו: "לדאבוני אפסו מאתי כרגע הזכרים אך בידי להושיעך בבת", וכשנתרצה הגביר לבת נתברך בבת יחידה שהתגוררה ברבות הימים בעיר ראזאוולע. ('זכרון אשר' אות יג)

הרה"ח ר' שלמה זלמן לעהרער ז"ל ראה"ק דק"ק מחזיקי הדת אנטווערפן בספרו 'ספר צאנז' מספר: בשעת מלחמת העולם השנייה כשברחנו מהרשעים הגרמנים ימ"ש הגענו לעיר סאקאלוב, ושם סיפרו יהודי סאקאלוב שבבית החיים שבעיר נמצא הקבר של הצדיק הגדול רבי אלימלך מרודניק זי"ע, והלכנו להתפלל שם. יהודי סאקאלוב סיפרו: אשר בזמן מלחמת העולם הראשונה בשנות תרע"ד - תרע"ח באו הגויים הרשעים מהכפרים סביב העיר סאקאלוב וכלי משחיתם בידם, כקרדומות סכינים ומקלות לעשות פאגראם, לשדוד ולגזול את נכסי היהודים בסאקאלוב, אבל בהגיעם לגבול העיר הפכו פניהם וברחו, ולא הספיקו לעשות שום רע ליהודי העיר.

לאחר תקופה שאלו היהודים את הגויים מדוע ברחו ולא עשו כלום ליהודים, ענו הגויים ואמרו: "כאשר באנו לקצה העיר לגזול ולשדוד, עמד שם יהודי זקן אחד עם זקן ארוך ומקל גדול בידו והכה על קדקדם של הגויים אשר רצו לעבר את גבול עיר סאקאלוב", ותיארו את צורתו של הזקן, והבינו יהודי העיר שזה היה הצדיק רבי אלימלך מרודניק זי"ע שהציל את העיר משוד הגויים אחר שזמן רב שכבר התבקש רבינו לעולם האמת.

הגאון הצדיק חכם משה יחזקאל זצ"ל: נולד בעיר בגדד בשנת ה'תרע"ד (1913). בהיותו בגיל שש הוצרך לעבור ניתוח בצווארו. בזמן ששהה בביה"ח למד את כל ספר התהלים בעל-פה וכן חלק מספר דניאל. משחר נעוריו. אהבתו לתורה הייתה עזה והיה הולך משיעור לשיעור ללמוד עם חכמי בגדד וזקניה למרות היותו רך בשנים ולא שם ליבו לחבריו שהיו מלעיגים עליו. בגיל מאוחר יותר נפלה עליו עול פרנסת הבית ולשם כך היה חלבן. אך עם זאת לא עזב את תלמודו ולמד בביהמ"ד 'בית זילכה' מהשעה 09:00 עד 13:00 בצהריים. לאחר מכן טיפל בפרות וחזר לביהמ"ד 'אליהו ראובן' מ-16:00 עד לאחר תיקון חצות. ישן כשלוש שעות בלילה.

בגיל 32 עלה לארץ ובהיותו ענוותן הסתיר את גדלותו בתורה ועבד כפועל בניין לצורך מחייתו. בתחילה התגורר במעברת זרנוגה ולאחר מכן עבר לת"א, שם פתח את ישיבת 'חכם יוסף חיים' בשכונת התקווה ועמד בראשה. הרביץ לכל דורש ואף פתח כולל אברכים. ולמרות זאת עסק ברוב שעות היום והלילה בתורת ה' ומיד כאשר מגיע היה בשעה אחת בצהריים מעבודתו, היה הולך ויושב בבית המדרש עד השעות הקטנות של הלילה. כאשר חלק גדול בחייו ישן הוא כשלוש שעות בלילה! בקי בכל מקצועות התורה. גאון בנגלה ובנסתר. זכה לסיים את ספר הזוהר בימי חייו כשבע פעמים בעיון רב כשכל מאמר היה מרחיב ומפתח כיד ה' הטובה עליו. ת"ח מופלג העוסק בתורה יומם ולילה. ענוותן. הרביץ תורה רבות בשנים. נפטר ב-י"ט טבת ה'תשס"ז (2007). חי כ-93 שנים. ציונו בקריית-שאול בת"א.

אביו: חכם סלמאן. **אמו:** מרת שמחה. **אשתו:** מרת ג'ולייט. **מרבותיו:** חכם סלמאן חוג'י עבודי (בגמרא), חכם יוסף רביע (הלכה), חכם יצחק מכמל, חכם נסים כדורי, ר' יצחק דרזי (אביו של ר' שמואל דרזי). חכם מאיר כדורי (שהיה זוכה לגילוי אליהו), ר' שלום הדאיה. **בניו:** ר' יחזקאל יחזקאל (הסופר המפורסם), ר' מקבציאל (מחנך בת"ת בבני ברק), ר' פלטיאל (ממשיך את ניהול הישיבה), ר' שלמה שליט"א (מחנך בת"ת בירושלים). שלתיאל ז"ל, גמליאל ז"ל, יוסף חיים ז"ל. **בתו:** מרת אביגיל (נישאה לר' שלמה הכהן שליט"א - ראש מוסדות בית-דוד ושלמה). **מספריו:** **יספר המדרגה- הנהגות על רבינו.**

התמדתו בתורה הייתה מופלאה. מכריו ותלמידיו העידו, **כי אף פעם לא ראו את רבינו מתבלט מתלמודו.** והיה **יושב ועוסק בתורה במשך כ-18 שעות ביממה בדבקות נפלאה!** עד כדי כך שבאו פעם אחת עורכי סקר על סדר היום בחיי זקנים, ובררו אצל בני המשפחה מה סדר יום אביהם, ולא האמינו, כי יהודי בגיל כה מבוגר לומד 18 שעות ביממה, וישן שעות ספורות בלבד. הללו שלחו שליח שישיה במשך כיממה לראות אם אכן יש פלא כזה, ואכן ראו בדיוק כך והתגדל כבוד ה' יתברך באותה שעה.

במסדרונות בית החולים תל השומר נשמעו באחר הימים צעקות ואנחות מאחד מחדרי המיון, כל צוות הרופאים האחים והאחיות מיהרו למקום. סיפר אחד הנוכחים שבמקרה שהה שם: "הלכתי גם אני לראות מה קרה, אני רואה את חכם משה יחזקאל מתאנח מכאב וזועק: 'מה עם הספר? מה עם הספר?!' כששאלוהו הרופאים איזה ספר, מה קרה, אולי ח"ו מרוב ייסורים התבלבל, אך רבינו חזר על דבריו בקול אנחה וצער: 'מה יהיה עם הספר? זה מספר ימים שאיני יכול לפתוח ספר ללמוד תורת ה' מרוב ייסורים.' (היה זה לאחר שעבר ניתוח לב ומכך שלא יכל לפתוח ספר היה לו צער גדול יותר מאשר כל הייסורים!)."

פעם קנה מכונת תקתוק חדשה לישיבתו, והנה בבוקר הבחין כי אותה מכונה נגנבה, צער רב נגרם לו מכך. באותו יום המשיך בתלמודו כרגיל. והנה באותו לילה בא אליו מרן "בן איש חי" בחלום ושאלו: "מדוע הנך בצער? מחר, המכונה תחזור לישיבה!". והנה בבוקר בא רבינו לתלמידים בשמחה ואמר: "היום המכונה תחזור!". חשבו כי מתוך צערו מדבר, אך הוא בשלו.

לא עברו מספר שעות, הגיע לפתע אדם והחזיר את המכונה חדשה עם הקופסא. שאלוהו: "מה ראית להחזיר הגניבה?". ענה האיש: **"באמצע הלילה הגיע אלי רב אחד וזעק: 'קום מהר והחזר גניבתך!' לא התייחסתי, אך שוב בא אלי ואמר: 'אם לא תחזיר הגניבה תישן ולא תקום!'". הללו הראו לו תמונת הבן איש חי, ומיד נזעק ואמר: "זה הרב שהזהירני הלילה".**

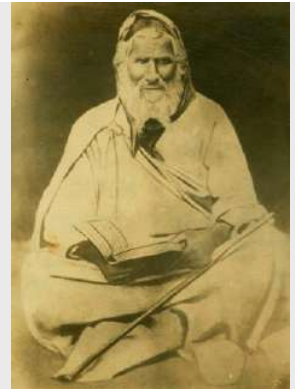
ברכותיו של הרב היו עושות רושם עצום בשמים והיו נענות. מסופר על יהודי מסוים שכתשע שנים לא היו לו ילדים ונכנס לרבנו. באותו רגע ישב הרב במשרד הישיבה, מיד נכנס הלה וסגר הדלת. ואמר: "איני יוצא מכאן עד שתבטיח לי בן זכר", רבי משה נסה להתחמק, אולם משלא נתן לו הלה מנוח, השיבו רבנו: "זוגתך לשנה הבאה בעז"ה תפקד!".

משראה הלה כי עת רצון קעת ביקש שוב: **"רבינו! תבטיח לי כי כל שנה אזכה לבן זכר"** והבטיחו רבנו. והנה פלא, **לשנה הבאה בדיוק באותו תאריך נפקד בבן זכר, וכך באותו תאריך בדיוק נפקד שנה אחר שנה בבן זכר! ויהי לפלא עצום.**

בזמן שהותו בבית החולים הוצרך לקבל זריקות ע"י הרופאים, לאחר מיכן היה נוהג תמיד לומר "תודה רבה", באומרו: על זה אמר שלמה המלך "נאמנים פצעי אוהב". "אומנם אתם פוצעים אותי, אך זה מאהבה". עוד היה נוהג, שכאשר היה גומר להתפלל מהסידור המזדמן לו בבית-הכנסת היה פותח בדף הכריכה ועושה השכבה לנפטרים אשר הסידור נתרם לעילוי נשמתם, באומרו **שזו הכרת הטוב להם.**

אחת מבני משפחת רבינו שהייתה לובשת פאה וכובע, ולא זכתה להיפקד בזרע של קיימא. לאחר מספר שנים באה אל רבינו ואמרה, כי היא מקבלת על עצמה להוריד את הפאה וללבוש כיסוי ראש כדת וכדין, אמר לה רבנו: "אם כך, בעזרת ה' יתברך תזכי להיפקד בבנים זכרים". לא חלף זמן רב וזכתה להיפקד בזרע קודש בר-קיימא.

הצדיק הקדוש המקובל האלוקי רבי יעקב אביחצירא זצ"ל: נולד בשנת ה'תקס"ה (1805) בתאפילת שבמרקו. מקובל, חסיד, מלומד בניסים. מנהיג, מורה ומחנך, גאון מופלג, ענוותן, אציל רוח, איש רב חסד, בעל רוח-הקודש. בצעירותו למד אצל אביו, רבי מסעוד, את כל התנ"ך עם טעמי המקרא ולאחר מכן כל המשנה וכל התלמוד.

מנהיג הקהילה בתאפילת. שימש כרבה ומנהיגה במשך עשרות שנים. רצה בכל מאודו לעלות לארץ אך בגלל התנגדות של בני הקהילה נמנע ממנו. ניסה לעלות לארץ שש פעמים! אולם לא זכה בכך. בשנת ה'תר"מ (1879), כשניסה לעלות בפעם השישית הצליח לשכנע את הקהילה שלא ימנעו ממנו. בדרכו לא"י עבר דרך דמנהור ושם נפטר.

מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש. היה לו את גילוי אליהו הנביא. אהב להתבודד ולהתייחד בלימודו שרובו ככולו היה בקבלה. התעניין גם בצרכי עדתו ודאג לעניים. הרבה בנתינת צדקה וביתו היה פתוח להכנסת אורחים. היה יוצא לאסוף כסף ולאחר מכן מחלקו לנזקקים. ממרחקים באו לקבל את ברכתו. נערץ היה על ידי ההמון המוסלמי והשייך הגדול המוסלמי אשר היה ממעריציו הגדולים ועמד איתן לימינו ולימין קהל היהודים. נפטר ב-כ' בטבת ה'תר"מ (1880). חי כ-75 שנים. ציונו במנהור.

אביו: ר' מסעוד. **מרבתינו:** אביו, ר' מסעוד. **בנינו:** ר' מסעוד, ר' אהרון, ר' אברהם ור' יצחק. **בנותיו:** מרת פריחה (נישאה לר' תורג'מן) ומרת אסתר (נישאה לר' מכלוף אדהאן). **מספריו:** חיבור על "עץ חיים" נשרף מיד שסיים את כתיבתו, משום שהדור לא היה זכאי לפירוש זה. **דורש טוב • שערי ארוכה • פיתוחי חותם • שו"ת יורו משפטיך ליעקב • בגדי השרד • מחשוף הלבן • מעגלי צדק • גנזי המלך • אלף בינה • יגל יעקב • לבונה זכה • שערי תשובה** - על ענייני תשובה ושבת קודש.

בעת שביקר בעיר גראמא, התארח בביתו של ר' מכלוף הלוי, שכיבד את הצדיק מאוד. בסעות הצהרים של יום חמישי בשבוע, הפציר בעל-הבית מרבינו כי ישבות אצלו בשבת, והוא ידאג לו לכל מחסורו. אולם רבינו מסיבותיו סירב להזמנה, ואמר כי עליו להגיע לביתו שבתאפילת בטרם תיכנס שבת. לקראת סוף אותה סעודה, נכנס אל החדר גדי אחד מן הצאן של בעל-הבית, ושם את רגליו על השולחן שישב רבינו.

ר' יעקב התבונן בו, ואמר לר' מכלוף: "עתה מוכרח אני לשבות אצלך, ובתנאי שתשחט את הגדי, ותעלהו לשולחני, משום שנשמה גדולה של תלמיד חכם התגלגלה באותה בהמה, ואני צריך לאכול את בשרה בכוונות, למען יזכה לתיקון הראוי. ר' מכלוף הסכים בשמחה, ואף כאשר קרא לשוחט הראה לו את הסכין. כשהסתיימה סעודת ליל-שבת, וכולם פרשו לשנתם, שמע בעל הבית, שלן באותו חדר של רבנו, כי מישהו מדבר עם הרב, באומרו: "**כשם שזכיתי לבוא למקומי ועל תיקוני, כך יוסף לך הקב"ה גדולה על גדולתך, ותזכה לאריכות ימים ושנים**". כששאל את רבינו לפשר העניין, גילה לו, שהיה זה אותו ת"ח שהתגלגל בגדי, ובאכילתו אמש, נתקנה נשמתו וחזר למקומו.

באחד הימים, בעודו עוסק בתורתו של האריז"ל, לצורך העמקת הדברים, ביקש רבינו את הספר "ארבע מאות שקל כסף", שחיברו ר' חיים ויטאל זצ"ל. כאשר השמש הביא לפניו את הספר, הסתבר כי עכברים כרסמו כשלושים דפים מהספר. **את הדפים החסרים. בין הבאים לבית-רבינו, היה איש סוחר, שנהג לנסוע מעיירה לעיירה לצורך פרנסתו. את רוב עושרו והצלחתו, תלה בברכת הצדיק שהעביר עליו בכל פעם שבא לבקרו. מאחר ורצה אותו סוחר ליהנות את רבנו, נהג לחפש בכל מקום ספרים ישנים ועתיקים או כאלו שזה עתה יצאו לאור, אותם היה רוכש במיטב כספו ומביאם לרבינו. פעם, באחת מנסיעותיו מצא רק ספר אחד שהשביע את רצונו, היה זה 'ארבע מאות שקל כסף'. בחזרתו לעיירה, נכנס ראשית לביתו של רבינו לבקשת ברכה. אך נכנס אל חדרו, פנה אליו הרב באומרו: "האם הבאת לי ספר?", והסוחר ענה שכן, אלא שהספר נמצא באכסניה סמוכה. רבינו, שהיה בעל רוח-הקודש, ידע מיד באיזה ספר מדובר, וביקש ממנו: "בבקשה, תביא לי אותו עכשיו". מיד רץ הסוחר לקיים את בקשת רבינו, והגיש את הספר לפניו. רבינו מיהר להשוות את הכתוב בספר המקורי, ואת מה שהשלים מדעתו, ומצא את כל אותם שלושים הדפים זהים מילה במילה.**

באחד הימים, התארח רבינו בטנג'יר, בביתו של ראש הקהל. כאשר נפוצה השמועה, מיד הגיעו אנשים רבים לבית. בין האנשים הגיע גם רב העיר, רבי מרדכי בן ג'ו. והנה, מבחין הרב, שרבינו לוחש דבר-מה באוזנו של משרתו, והמשרת יוצא חוץ לחדש ושב אחריו לאחר מספר דקות. רגע לאחר מכן, הוצרך רב העיר לצאת מן חדרו של רבנו, והנה הוא מבחין **בבעלת-הבית ועיניה זולגות דמעות. לשאלת הרב, מדוע היא בוכה, ענתה האשה, כי זה עתה בא המשרת והודיע לה כי רבינו מצווה, שלא תכין דבר מאכל, כי לא יאכל ממעשה ידיה. רב העיירה התפלא, מאחר ואשה זו הייתה כשרה ובעלת יראת שמים. נכנס הוא לרבינו בשאלו, מדוע לא יאכל ממעשה ידיה של בעלת הבית?, והנה, רבינו משיב להפתעתו, כי גלוי לפניו, כי בעלת-הבית, זה עתה חטאה בחטא חמור ועברה עבירה בסתר, ולכן אינו רוצה ליהנות ממעשה ידיה. כאשר רב העיר מסר את תשובת הרב לאשה, נדהמה בעלת הבית והודתה כי אכן עברה כעת עברה חמורה. אולם מעשיה היו בסתר, ואין זאת כי אם רוח הקודש דברה מתוך גרונו של רבנו.**

פעם אחת, כששב רבינו מאחד הכפרים הסמוכים למחוז תאפילת, גילה, ששכח את אחד הספרים. היות וכבר היתה שעת לילה, וכדי להגיע לכפר הסמוך היה צורך לעבור ביער עבות, לא היה ניתן לשכור עגלה. על כן קרא לאחד מתלמידיו וביקש ממנו כי יביא את ספרו. על אף הקושי בדבר, התלמיד הסכים. כאשר הגיע ליער, ראה נחש אדיר בממדים, שראשו כפליים מראש אדם. התלמיד סבר כי כאן תהיה קבורתו, והחל לומר 'שמע ישראל'. והנה, מבחין הוא שהנחש בכל פעם שמגיע הוא אליו, זוחל מספר מטרים לפניו וממתין לו. הבין התלמיד כי הנחש הוא שליח. וכך המשיך עד שהגיע למקום ומצא את הספר. גם בחזרתו הנחש זחל לפניו. כאשר הגיע לבית-רבינו, שאל הרב אם שלח שליח טוב שישמור עליו בדרך המסוכנת.

הצדיק הקדוש המקובל האלוקי רבי יעקב אביחצירא זצ"ל: נולד בשנת ה'תקס"ה (1805) בתאפילת שבמרוקו. מקובל, חסיד, מלומד בניסים. מנהיג, מורה ומחנך, גאון מופלג, ענוותן, אציל רוח, איש רב חסד, בעל רוח-הקודש. בצעירותו למד אצל אביו, רבי מסעוד, את כל התנ"ך עם טעמי המקרא ולאחר מכן כל המשנה וכל התלמוד.

מנהיג הקהילה בתאפילת. שימש כרבה ומנהיגה במשך עשרות שנים. רצה בכל מאודו לעלות לארץ אך בגלל התנגדות של בני הקהילה נמנע ממנו. ניסה לעלות לארץ שש פעמים! אולם לא זכה בכך. בשנת ה'תר"מ (1879), כשניסה לעלות בפעם השישית הצליח לשכנע את הקהילה שלא ימנעו ממנו. בדרכו לא"י עבר דרך דמנהור ושם נפטר.

מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש. היה לו את גילוי אליהו הנביא. אהב להתבודד ולהתייחד בלימודו שרובו ככולו היה בקבלה. התעניין גם בצרכי עדתו ודאג לעניים. הרבה בנתינת צדקה וביתו היה פתוח להכנסת אורחים. היה יוצא לאסוף כסף ולאחר מכן מחלקו לנזקקים. ממרחקים באו לקבל את ברכתו. נערץ היה על ידי ההמון המוסלמי והשייך הגדול המוסלמי אשר היה ממעריציו הגדולים ועמד איתן לימינו ולימין קהל היהודים. נפטר ב-כ' בטבת ה'תר"מ (1880). חי כ-75 שנים. ציונו במנהור.

אביו: ר' מסעוד. **מרבתינו:** אביו, ר' מסעוד. **בנינו:** ר' מסעוד, ר' אהרון, ר' אברהם ור' יצחק. **בנותיו:** מרת פריחה (נישאה לר' תורג'מן) ומרת אסתר (נישאה לר' מכלוף אדהאן). **מספריו:** חיבור על "עץ חיים" נשרף מיד שסיים את כתיבתו, משום שהדור לא היה זכאי לפירוש זה. **דורש טוב. שיערי ארוכה. פיתוחי חותם. שו"ת יורו משפטיך ליעקב. בגדי השרד. מחשוף הלבן. מעגלי צדק. גנזי המלך. אלף בינה. יגל יעקב. לבונה זכה. שיערי תשובה.** על ענייני תשובה ושבת קודש.

באחד הימים הגיעה למעונו אשה חסודה וצנועה, אשר דרשה את ברכתו של הצדיק פועל הישועות. שלשה ימים ושלשה לילות המתינה ליד השער. היתה זו הרבנית, אשתו של הגאון החסיד ר' אליהו חיים. היא ובעלה נשואים עשר שנים ללא פרי בטן. ראה הצדיק את צערה והכריז: "עתידה את בתי, ללדת לתקופת השנה בן זכר, והוא יהיה קדוש מרחם אמו, ועתיד הוא להאיר את עיני ישראל בגלות האחרונה". ואומנם, באותה שנה נולד להוריו בעיר בגדד **הצדיק המקובל ר' יוסף חיים זיע"א**.

פעם רבי יעקב אבוחצירא הלך למדבר. המלווה לא היה יהודי ונשכר בכדי להראות את הדרך לרבינו. והנה, באמצע הדרך החליט הרב כי הם במקום זה ישתו תה. המלווה אמר: "מה, פה תה? יש פה חיות רעות, יש שודדים, המקום מסוכן". אמר רבי יעקב אבוחצירא: "אנחנו נעצור פה ונשתה תה!". לא עזרו כל תחנוניו של מלווהו והוא נאלץ לשובת שם. עוד הם יושבים, **ולפתע נשמעה שאגת אריה.** המלווה כמעט התעלף ואמר: "כעת האריה יאכל אותנו". אמר לו הרב: "תירגע, ה' שלח את האריה לשמור עלינו מן המזיקים". ובאמת האריה ישב על ידם עד אור הבוקר. בבוקר אמר ר' יעקב למלווהו כי ייתן חתיכת בשר לאריה בשכר שמירתו, ומיד האריה אכל את הבשר ופנה לדרכו.

פעם התארח הרב אצל עשיר. הגישו לפניו דג והרב החל לאכול אותו בלי סכין. התבוננה אשת העשיר ואמרה לבעלה: "על מה הרעשת עולמות עבור הרב. הרי הוא דומה חס-וחלילה לכלב". העשיר היסה את אשתו באומרו שמדובר בצדיק אלוקי וחזר לאורחו. לפתע בעלה שומע קול כלב בבית. מיד ביקש ממשרתיו להוציא את הכלב. המשרתים חיפשו בכל הבית, אולם לא מצאו שום כלב. הבעל החל בעצמו לחפש את הכלב, אולם כאשר נכנס לחדרו, חשכו עיניו: אשתו במקום לדבר היא נובחת ככלב. מיד נזכר באמירתה, נפל לרגלי הרב ובכה. אמר לו הרב: "אם תבטיח שלא תבזה בחיים שלה תלמידי חכמים, היא תתרפא". אשתו על אתר הסכימה, ומיד החלה לדבר כרגיל. נפלה האשה לרגלי הרב וביקשה ממנו סליחה וכפרה.

פעם הרב הלך לאסוף כסף עבור הנזקקים, הרב קיבץ סכום גבוה מאוד והחליט לחזור למרוקו. בחזרתו, שכר מלווה גוי שיראה לו את הדרך. בהגיעם לצומת דרכים המליץ המלווה על כיוון מסויים באומרו ששם יחסית הדרך בטוחה יותר ואין שודדים ופחות חיות רעות, אולם הרב התעקש לבחור את הדרך השניה. עוד הם הולכים, ולפתע מולם קבוצה של כשלושים שודדים רעולי פנים שידעו כי הרב הלך לאסוף כסף ובכיסו נמצא סכום הראוי להתכבד. מיד המלווה החל לצעוק: "כל הכסף נמצא אצל הרב, אצלי אין מאומה". כל השודדים סובבו את הרב באמרם: "הבא לנו את הכסף". הרב ענה: "בבקשה, הרהו לפניכם, גשו וקחו". והם ענו: "אנו חייבים להרוג אותך". הרב בשומעו אמר להם: "בבקשה, עשו כל מה שליבכם חפץ".

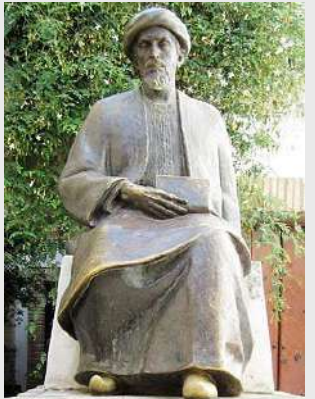
הם מכוונים את נשקם לעבר הרב על מנת לירות בו, והנה, כולם קפאו על מקומם ללא יכולת להניע שום איבר. המלווה שברח, ראה מרחוק את כל מה שהתרחש, ומיד חזר אל הרב והחל לנשק את גלימתו. בחוזרם למרוקו, ראו הנשים של השודדים כי הרב חזר לעיר בחיים, אולם בעליהם לא חזרו. הן שאלו את הרב אם הוא פגש בקבוצת שודדים, אולם הרב לא ענה. בראותם כך, הן פנו למלווה שסיפר להן את כל מה שהתרחש.

מיד הן פנו ליער ומצאו את בעליהן מאובנים. הן ניסו לחפור מתחת לאנשים, אולם ככל שחפרו, כך האיש שקע יותר באדמה. לאחר מספר נסיונות, הן הבינו כי אי אפשר לעשות מאומה ללא הרב. הן פנו לרב וביקשו את עזרתו, אולם הרב אמר שלא הוא אחראי על מה שקרה. לאחר הפצרות רבות אמר להן כי אם יבטיחו השודדים, שלעולם לא ירעו לאף יהודי, אזי יוכל לעזור להם, ואם לא, אזי הם ישארו כך כל ימי חייהם. קבוצת הנשים חזרה, ובאמת, כל שודד מיד הסכים (הם יכלו לדבר, אולם לא יכלו להזיז שום איבר בגופם) ומיד יצאו בנקל מן האדמה ויכלו ללכת כאחד האדם. מיד פנו כולם לרבינו והתחננו על נפשם וביקשו סליחה וכפרה.

רבי משה בן מימון זצ"ל, ידוע בכינויו **הרמב"ם**: נולד בי"ד ניסן ד'תתצ"ח (1138) לאביו מימון שהיה דור שמיני לדיינים בעיר הספרדית קורדובה, במחוז אנדלוסיה שבספרד. ייחוסו מגיע עד רבי יהודה הנשיא עורך המשנה ועד דוד המלך. בהיותו בן 13 נאלצה משפחתו לעזוב את קורדובה ולנדוד מספרד. בעת הנדודים של משפחתו בהיותו בן 17 כתב את 'ספר המאור', פירוש למשנה כולה. בהיותו בן 22, הגיעה משפחתו לפאס במרוקו. כעבור חמש שנים גבר לחץ המוסלמים גם בעיר זו, והמשפחה נאלצה לנדוד והפעם לארץ באנייה דרך הים. עם בואם לארץ, הם נתקלו במציאות כלכלית קשה, וכעבור חודשים אחדים הפליגו לעבר מצרים. שם הפך להיות רופאו האישי של הסולטן. בכל יום, כאשר היה שב לביתו בשעות אחר-הצהריים, תור של אנשים רבים המתינו לו. בין האנשים היו גם נוכרים. הרב נכנס לביתו, ואוכל דבר מה ואז היה מתחיל לטפל בחולים הרבים. למרות שהטיפול בהם ארך עד שעות הלילה המאוחרות. לאחר מכן היה לומד ועוסק בתורה וכותב את ספריו.

אחד מגדולי הפוסקים בעם ישראל. זכה לתארים 'משה השני', 'הנשר הגדול' ועליו נאמר "ממשה עד משה לא קם כמשה". **מחשובי הפילוסופים בימי הביניים, תיאולוג, רופאו האישי של הסולטן צלאח א-דין ובנו אלפאצל ומנהיג רוחני**. נפטר ב-כ' בטבת ד'תתקס"ה (1204). חי כ-66 שנים. ציונו בטבריה.

מספריו: ספר המאור- פירוש לשישה סדרי משנה • **מאמר העיבור** • **משנה תורה**- 14 ספרים המסכמים את כל הנושאים הנזכרים בתורה שבכתב ובתורה שבע"פ. • **מורה נבוכים**- עקרונות הפילוסופיה והאמונה היהודית • **שמונה פרקים להרמב"ם**- הקדמה לפירוש המשניות הנכללות במסכת אבות • **שלושה עשר העיקרים** • **ספרי בריאות יקץ החיים**.

אביו, רבי מימון, כבר בצעירותו הייתה נפשו חושקת בתורה. מיום שעמד על דעתו נתן לתורה חילו. כך עברה שנה אחר שנה ועדיין לא נשא אישה. פעם אחת הראו לו בחלום, כי המיועדת לו לבת זוג יושבת בעיר הסמוכה והיא בתו של קצב, ממשפחת קצבים ירודה. בחלומו נצטווה לשאת את הבת לאשה. ר' מימון עשה כפי שנאמר לו בחלום. אשתו ילדה לו את הנער משה, ומתה ל"ע בשעת הלידה.

הנער, לא הצטיין בשום תכונה מיוחדת. לא הייתה לו נטייה ללימודים, וכל מה שלמד- לא נקלט בראשו. קשה הבנה היה וקשה תפיסה. לא הועילו כל המאמצים של אביו להיטיב את תפיסתו הקשה ולשנות את דרכו. לר' מימון, הדין מקורדובה, גרמה התנהגותו של בנו צער ובושה. מרוב רוגז היה מכנה את הנער בשם "**בן הקצב**", והנער נמלט מן הבית וביקש לעצמו מפלט בבית הכנסת שבעיר אחרת.

בודד ועזוב מכל הסתתר הנער משה באחד הערבים בפינת בית הכנסת ושפך דמעות על גורלו. תוך כדי התייפחותו התעייף ונרדם. והנער הינו ישן, תנח עליו הרוח ועם קומו בבוקר וירגיש בשינוי הפתאומי שחל בקרבו וברצון העז שתקפהו לדעת תורה וחכמה. הוא יצא ללא ידיעת אביו לאליוסונה, לישיבה המפורסמת שרבי יצחק אלפסי (הרי"ף) יסדה, ותלמידו ר' יוסף אבן מיגאש עמד בראשה באותם ימים. במרוצת הזמן, כשהנער עודנו רך בשנים, הוא שב לעיר מולדתו, לקורדובה. הוא לא התוודע לבני עירו, אף לא לאביו. הוא סר ישר לבית הכנסת, ו**ביום השבת עלה על הבימה ופתח פיו בדברי תורה וחכמה, עד שעורר התפעלות מרובה בלב כל שומעיו וביניהם היה גם אביו**.

תפקידיו הרבים והמגוונים שמלא בחייו, מותירים כל מתוודע אליהם פעור פה: הוא היה רופא מלכותי וכללי, משורר, מדינאי, מחבר ספרים, פוסק, מנהיג ופילוסוף. העובדה ששלט בשטחים כה רבים מפתיעה עוד יותר לאור הנסיבות, בהן לא חסרו לו שונאים ומקנאים. הללו ניסו פעמים רבות להתנקש בחייו, וכמעט הצליחו. אך תמיד ברגע האחרון, הודות לחסדי שמים ולחוכמתו הגדולה, ניצל ממוות. עמיתיו, הרופאים המצרים, שרחושו לו שנאה וקנאה, ניסו בכל דרך להבאיש ריחו בפני המלך.

באחת הפעמים הציעו למלך כי תתקיים תחרות ביניהם לבין הרמב"ם: **שני הצדדים יכינו מרקחת סמים אשר יש בכוחה להרוג אדם. ביום מסוים, בשעה שנקבעה מראש, יפגשו בבית המלך, והיה אם אחד מהצדדים יביא עימו גם מרקחת חיים, הרי הוא המנצח בתחרות**. הרמב"ם הסכים, וכשיצא מעל פני המלך הוסיפו הללו וטענו כי על הרמב"ם לשתות ראשון, את אשר יכינו הם.

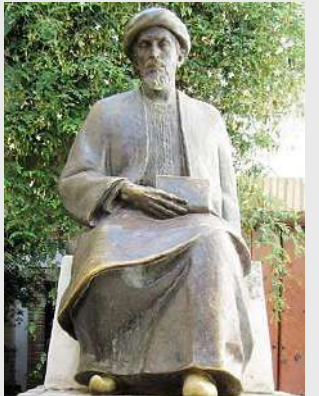
מזימתם הייתה להורגו במקום. הרב שב לביתו, וסיפר לתלמידיו הנאמנים על המזימה. הם נחרדו, אך הוא אמר שכבר מצא עצה בעזרת הבורא: הוא ביקשם להכין 2 מרקחות, על פי רשימות מפורטות שייטן להם. מרקחת אחת ישתה בטרם צאתו לארמון, ובשובו- יתנו לו את המרקחת השנייה, שתפקידה לבטל לחלוטין את הרעל ולחזק את כוחותיו. עד מהרה נפוצה השמועה ברחוב היהודי על מזימת הצוררים. את בתי הכנסת גדשו מתפללים שנאו תפילה לשלום הרב הנערץ.

ביום המיועד הופיע הרמב"ם בארמון. נוכח זוגות עיניים מתנכלות, ניגש ושתה את כוס הרעל... סחרחרות עזה תקפה אותו. הוא יצא ומיהר לביתו, שם השקוהו תלמידיו המסורים במרקחת השנייה, שהכינו לפי הוראותיו. היא ביטלה כליל את השפעת הרעל, ותוך זמן קצר שב לאיתנו. אז חזר לארמון, וביקש כי יקוים החלק השני בתחרות: כי שונאיו ישתו את הרעל שהכין הוא!!! **הללו ניסו להתחמק בכל דרך, אך המלך אילץ אותם לקיים את חלקם בתחרות. הם שתו את אשר הכין, ובו במקום נפחו את נפשם הטמאה**. כך התייקר כבודו של הרב שוב בעיני המלך.

רבי משה בן מימון זצ"ל, ידוע בכינויו **הרמב"ם**: נולד בי"ד ניסן ד'תתצ"ח (1138) לאביו מימון שהיה דור שמיני לדיינים בעיר הספרדית קורדובה, במחוז אנדלוסיה שבספרד. ייחוסו מגיע עד רבי יהודה הנשיא עורך המשנה ועד דוד המלך. בהיותו בן 13 נאלצה משפחתו לעזוב את קורדובה ולנדוד מספרד. בעת הנדודים של משפחתו בהיותו בן 17 כתב את 'ספר המאור', פירוש למשנה כולה. בהיותו בן 22, הגיעה משפחתו לפאס במרוקו. כעבור חמש שנים גבר לחץ המוסלמים גם בעיר זו, והמשפחה נאלצה לנדוד והפעם לארץ באנייה דרך הים. עם בואם לארץ, הם נתקלו במציאות כלכלית קשה, וכעבור חודשים אחדים הפליגו לעבר מצרים. שם הפך להיות רופאו האישי של הסולטן. בכל יום, כאשר היה שב לביתו בשעות אחר-הצהריים, תור של אנשים רבים המתינו לו. בין האנשים היו גם נוכרים. הרב נכנס לביתו, ואוכל דבר מה ואז היה מתחיל לטפל בחולים הרבים. למרות שהטיפול בהם ארך עד שעות הלילה המאוחרות. לאחר מכן היה לומד ועוסק בתורה וכותב את ספריו.

אחד מגדולי הפוסקים בעם ישראל. זכה לתארים 'משה השני', 'הנשר הגדול' ועליו נאמר "ממשה עד משה לא קם כמשה". **מחשובי הפילוסופים בימי הביניים, תיאולוג, רופאו האישי של הסולטן צלאח א-דין ובנו אלפאצל ומנהיג רוחני**. נפטר ב-כ' בטבת ד'תתקס"ה (1204). חי כ-66 שנים. ציונו בטבריה.

מספריו: ספר המאור- פירוש לשישה סדרי משנה • **מאמר העיבור** • **משנה תורה**- 14 ספרים המסכמים את כל הנושאים הנזכרים בתורה שבכתב ובתורה שבע"פ. • **מורה נבוכים**- עקרונות הפילוסופיה והאמונה היהודית • **שמונה פרקים להרמב"ם**- הקדמה לפירוש המשניות הנכללות במסכת אבות • **שלושה עשר העיקרים** • **ספרי בריאות יקץ החיים**.

חכמתו הרבה, אצילותו וידיעותיו הנרחבות בכל תחום, עוררו את חיבת המלך אליו, אולם בד בבד עוררו את חמתם וקנאתם של רופאים אחרים בארמון. הללו לא יכלו לשאת את העובדה שהיהודי עולה עליהם עשרות מונים. באחד הימים, פרץ ויכוח ביניהם לבין הרמב"ם. הם טענו כי ניתן לרפא עיוור מלידה, ולהשיב לו את כוח הראיה, בעוד שהרמב"ם טען כי לא ניתן לרפא אדם שהוא עיוור מלידה, אך ניתן לרפא מי שאיבדו ראייתם עקב פציעה או מחלה. המלך, שהד דבריהם הגיע אליו, פקד עליהם לחפש עיוור מלידה, לרפאו ולהציגו לפניו.

הרופאים ניסו לעשות כן, אך לא הצליחו לעשות כן. לבסוף מצאו עני, שתמורת תשלום הגון שיתף עימם פעולה. הם הביאוהו לארמון, והחלו לטפל בו בחומרים ומשחות שונות. בסוף הטיפול פקח עיניו, והכריז בקריאות שמחה כי בפעם הראשונה בחייו הוא רואה בעיניו. הרמב"ם, שהבין כי מדובר בתרמית, הוציא מכיסו מטפחת אדומה, הציג אותה לפני האיש ושאל: "האם אתה רואה כעת היטב?", "בוודאי!" ענה הלה.

אם כן, התוכל לומר לי בבקשה מהו צבע המטפחת שבידי? הוסיף לשאול. **"צבע אדום!"** ענה האיש ללא היסוס. חיך הרמב"ם ופנה למלך: **"אין ספק כי מעשה רמאות נעשה כאן. אם אכן זהו עיוור מלידה, מניין ידע ברגע שנרפאו עיניו לציין כי הצבע שראה הינו אדום?"** שוב הוכחה חכמתו לעין כל. המלך גירש את הרופאים ואת המתחזה מחצרו, ושמו של הרמב"ם גדל בעיניו.

במדינה שכנה למצרים חלה המלך והרופאים לא מצאו לו מזור. רופא הארמון אמר למלך בעצב: "אדוני המלך, אין בכוחי להושיעך". אחד הרופאים הזוטרים בארמון לחש: "למה אין קוראים לכאן לרופא מיימוני?" שאל המלך: "מי הוא זה המיימוני?" ענו לו: "זהו הרופא של מלך מצרים, והוא יכול לרפא כל מחלה". הרמב"ם הוזעק לארמון והמלך הבטיח לו שאם ירפא אותו הוא ימנה אותו לרופא בחצרו ויזכה לתנאים טובים יותר. הרמב"ם אכן ריפא את המלך וזכה למעמד רם.

השרים והיועצים לא יכלו עוד לשאת את קירבתו למלך. הוזזר הראשי ניגש למלך ואמר לו: **"האיש הזה שונא את דתנו, ואיננו יכולים עוד לשאת אותו. אנו מבקשים שתוציא אותו להורג"**. המלך אמר: **"אינני יכול, הוא ריפא אותי ונשבעתי לתת לו מעמד רם בארמוני"**. הוזזר לא הרפה: **"אל תהרגוהו אתה. בכניסה לעיר יש בור לשריפת סיד. שלח אותו אל הבור השכם בבוקר והודע לממונה שיזרוק לבור את האדם הראשון שמגיע אליו בבוקר"**.

המלך שלח להודיע לממונה על המשרפה שיוציא להורג בשריפה את האדם הראשון שישלח לשם על ידו השכם בבוקר **ואף אם יטען כי חלה טעות- לא ישמע לו**. הוא ביקש מהרמב"ם לשאול בבואו לשם: "האם ביצעת את פקודת המלך?". הרמב"ם קם השכם בבוקר. אך בדרך נזדמנו לו מצוות שונות: הוא נקרא להשלים מניין בבית כנסת, ולאחר מכן הוא התבקש על ידי משפחה ענייה למול את בנם ולהישאר לסעודת המצווה. ורק אחר כך סר למשרפה.

בינתיים, הוזזר שכל כך שנא את הרמב"ם רצה לראות במו עיניו את גופת הרמב"ם במשרפה. כאשר הגיע למקום, הוא שאל: **"האם בוצעה פקודת המלך?"** הממונה שנוכח לדעת שהוזזר הוא הראשון המגיע אליו מיד נטל את הוזזר והשליך אותו בתנופה לתוך בור המשרפה של הסייד. הרמב"ם שהגיע לבור הסייד אחר שעות שאל בתמימות: **"האם ביצעת את פקודת המלך?"** הממונה ענה מיד: **"בוודאי"**, והנה גופתו של האיש שזרקתי למשרפה". הרמב"ם נדהם לראות את גופתו השרופה של הוזזר. הוא מיהר אל המלך, ואז התבררה התמונה כולה וכי הקב"ה הצילו מבאר שחת והתייקר כבודו עד מאוד.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים